

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hatásos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Külső sor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 561.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József tércsereg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, március 22.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolkk: Iparfejlesztés.
- Pót-obstrukció.
- Arató katonák.
- Görgey 1848 március idusáról.
- Elfogott bünszövetkezet.
- A színésznő 800 koronája.
- Új részvénytársaság.
- Gróf és vállalkozó.
- A nap furcsaságai.
- Ellített postamesternő.
- Gyilkos bózaárus.
- Tárca: Történet az éjszakában. Írta: Szabó Ferenc.

Iparfejlesztés.

Arad, március 21.

Arad, mint ipar-város közfogalomná lett. A polgármesternek az a bizalma, melyet egy hívő lélek közvetlenségével hivatalos működése jövőjébe helyezett és a nehéz viszonyok közül való szabadulás varázs ígéjeként az iparfejlesztést hangoztatta, a kevésbé vérmes polgártársak részéről bizonyos mértékben a gunyos kicsinylés hangulatát váltotta ki. Nagyon is nyomon követte a közgazdasági visszaesés, a világforgalom krízise a mi podesztánk fiatalos hevületét, melylyel Aradnak gyáralapításokkal leendő nagygyá tételére fogadkozott. A felelősségtől irtózó tagadás diadalt látszott ülni, s a „lám megmondtam“ orákulumai az általános balsiker közepette önelégülten gyönyörködtek előrelátó bölcsességükben.

Talán mégsem lesz egészen igazuk. Egyikéből a legtöbbet ígérő vállalatoknak

ugylátszik mégis lesz valami: egy lépéssel legalább közelebb jutott a megvalósulás felé. Értesülésünk szerint ugyanis a miniszter elutasította azt a felebbezést, melyet a *Westinghouse* gyáralapítási vállalat javára megajánlott kedvezmények ellen benyújtottak s így a létesülésnek legalább formális akadályai el lettek távolítva.

A neheze természetesen még csak ezután jön, s ha a vállalat részéről a készség és képesség karöltve teljesítene mindazt, amit kilátásba helyezett, még mindig súlyos teladatképen vár Aradra a hozzájárulásként megajánlott 300,000 korona előteremtése, mindenestre pedig azoknak a költségeknek a háztartásba illesztése, melyeket amaz összeg kamatterhe a városra ró.

Azért e nehézségektől nem szabad visszariadni, és az első tekintetre talán kissé kockázottnak látszó kezdeményezés végrehajtása elől meghátrálni. Az eddigi törekvések eredményei és balsikerei egyaránt tülön-tul beigazolták, hogy Aradot nem a kormánytól nyerhető kedvezmények, nem az általa ide helyezendő országos intézmények, hatóságok stb. fogják nagygyá tenni, a minthogy minden ez irányban megtett próbálkozások dugába dőltek, hanem azok az ipari és közgazdasági vállalkozások, melyek itt termékeny talajra találnak és erőteljes gyökeret vernek. Már most akár céltudatosan volt a polgármester „iparfejlesztési“ jelszava megválasztva, akár ötletszerűen, helyes irányt mutatott a város felvirágoztatására irá-

nyuló törekvéseknek, s az ut közepén habozva megállani, vagy visszafordulni nem szabad.

Nemrégiben ép e helyen méltattuk azon rendkívül fontos szerepet, melyet a szénbányászat és az ország szénszükségletének fedezése körül Aradnak szántak. Milliókra fog menni évenként a forgalom, mely ezen a réven Aradnak jut és pedig nem a kormány jóvoltából, vagy kedvezéséből, hanem mert Arad fekvése kényszerítőleg jelöli ki őt ezen fontos hivatás betöltésére. Kétségtelen, hogy Arad, mint az ország legfontosabb szénforgalmi empóriumára már e jelentőségben is attrakciója lesz egyes ipari vállalatoknak.

A *Westinghouse* névvel kapcsolatos vállalkozások két irányban rendkívül fontosak és jelentősek Aradra nézve. Egy részről az automobilon lesznek hivatva a közúti forgalmat oly fokban kifejleszteni, amilyenről belátható időig rengeteg tökebefektetésekkel sem almodhattunk volna sinvonalak mellett. A közúti közlekedés szabadon veheti irányát s amerre kívánkozik, szolgálatára fog állani a kocsi, mely azt lebonyolítja. Igaz ugyan, hogy e részben mi vagyunk a kezdeményezők és a várható előnyök mellett olyan csalódásokkal is találkozhatunk, amelyeket számításba nem vettünk, de hát a lehető nehézségek nem akadályozhatják meg a teljes sikerrel kecsegtető vállalkozást. Különben is a közlekedést föl kellett valami módon szabadítani a nyűg alól, mely a lóvasut társasággal kötött terhes szerződés folytán rája nehezedett s melytől békés megegye-

Történet az éjszakában.

Írta: Szabó Ferenc.

A szakadozott felhők között halványan bujkál a hold. Olykor, ha eléőr lombtalan fák suta árnyékát veti a nyirkos földre, mely a fa inogtán tovább hömpölyög. Mintha valamely kísérteties alak a szemközti sötét ablakhoz akarna lopózni, hogy bekopogtasson. Hajh! hajh! ha elérné. Masként az éjszaka halk és szótalan; sötétségében rejtelmes döbbenet rejtőzik.

A férfi sietős, édes várakozással lépeget az utcán. Kezében uti táská. Ugy siet, hogy a lélekzete is majd elakad. Mikor odaér, ahol a suta árnyak csuszakálnak nedves földön, erős, édes szédülés fogja el... De mi ez? Hideg szomorú ablakok merednek reá. Valóság-e ez vagy csak káprázat? Eddig meleg, vidám fény fogadta mindig: a kedves, szorgalmas asszony ott virrasztott a gépje mellett, még éjjel után is... s most? Valamely láthaatlan nagykéz nehezedik a szívére s szoritja, gyöttri emberföltti erővel... Megkopoztatja az ablakot, előbb halkán, majd erősebben. Kiált is: Mariska! Mariska! Semmi felelet.

A kapuhoz vánszorog s megrázza a csengettyűt.

Nagysokára megjelenik egy nagykendős, álmos asszony, aki durván, haragosan néz alá, amíg nem ismeri. Aztán rémulten, fájdalmasan csapja össze a kezét.

— Jézusom! a téns ur!

— Én vagyok. Látogatóba jöttem! mondja a borotvált arcú, szelid tekintetű ember. Szép mély hangja azonban megcsuklik minden szó után. — Az ablakok sötétek... tiába kopogtattam... Hol van Mariska?

A nagykendős asszony eltakarja a szemét. Sir. Ez a felelete.

— Miért nem beszél, jó asszony? Mariskát kérdeztem, az én Mariskámat... Elköltözött innen? Kérdi újra a férfi s megragadva az asszony vállát kiméretlen erővel kényszeríti, hogy feleljen.

— Elköltözött... örökre... Meghalt! Meghalt! Meghalt! Mariska, a kedves, szerető Mariska meghalt! Elhervadt tegnaptól, mint bármelyik szelid demutka-virág... megsemmisült, mint a legsilányabb vízbuborék az eső nyomán... Meghalt! Ki hiszi el ezt a rettenetességet? Olyan bihetetlenül hangzó beszéd ez!

— Ne vegye el az eszemet, jó asszony! Ne akarja, hogy megtagadjam az Istent! — mondja a férfi, fölnevezve a holdfényes magasba, hogy legyen irgalommal a szenvedők iránt.

— Meghalt, bizony meghalt szegény. Meghütötte magát. Tegnap temettük el! Zokog fel ujólag az asszony.

A férfi kacagni szeretne, hogy elázze magát ezen istenkáromló szavakat, hogy lelkét megmentse a tébolyodástól. Hiszen nem régiben még levelet kapott tőle, hogy egészséges, mint a makk s szívzakadva várja a megérkezését. És ez a kedves, drága leány már halott. Ott

fekszik már a hideg földben, ahova egyetlen sugár se hatol le a napfényből. A szerelem végtelen nagy erő, akár az Isten, de még ez sem képes, hogy még egykor megdobogtassa a kihült szívet, hogy eltöltse a viszonzott érzélem édes gondolatával.

Szemét lehunyja, hogy ne lásson semmit a szörnyű világból, amelynek nem volt annyi ereje, hogy itt tartotta volna Mariskát. Lelke előtt szomorú képek vonulnak el, de csak úgy, mintha álmában lát ilyen rémes dolgokat az ember.

Nehéz teherkocsi állt meg az utcán. Hozták a koporsót. A csendes kis szobácskában döngő lépések támadtak, amíg a munkások leemelték a halottat az ágyról s befektették a koporsóba. Szegényke, olyan könnyű volt, mint a pehely s mégis mintha az egész ház megrendült volna e pillanatban. A lakók szíve egytől egyig fájdalmasan doobant meg, még az emeleten is. Ezentul már ebben a szűk házban fog lakni Mariska, nem kell éjjel, nappal hajtania a varrógépet sokszor szomorú gondolatokat szövögetve egyhangu zakatolásába, hogy előteremtse a szűkös mindennapit, míg ő maga sóvárgó vágygyal járta a nagyvilágot, hogy puha pihe-tollakat szerezzen a meleg fészekhez. Hej, az a gonosz számadás a szigorú étellel mennyi édes álmot nem rabolt el szegénytől!

A kis szobácskában úgy maradt minden, ahogy a legutolsó pillanatban hagyta. Olyan tisztán látja ezt is. A padló szép fehérre surolva, a kályha melletti fal barnára festve. Hi-

zessel annyi kísérlet után sem tudtuk megszabadítani.

A Westinghouse-gyár maga az ő ipartermelésével ép úgy hozzá fog járulni a városi forgalom emeléséhez, mint azt a waggongyárnál tapasztaltuk. Sőt ha az alakítás körül számításba vett tervek realizálását közbe jött nehézségek meg nem akadályozzák, akkor a világhírű vasuti fékek gyártása és Európa egész délkeletére való elárúsítása által ez a vállalat Aradot valóságos ipari és kereskedelmi gócponttá fogja tenni.

Nem akarunk ezen kedvező konjunkturák feltűntetésével hiu reményeket ébreszteni s azokkal a város előtt álló súlyos helyzetet takargatni, de a reményvesztett fatalizmus legalább is ép oly veszélyes, mint a vérmes remények teljesülésébe vetett tulságos elbizakodás, egyik ép oly kevéssé tetre készítő, mint a másik. Különösen nagy bajnak tartanók, hogy ha a vészmadarak jajgatásai következtében elbátortalanodnék az a vállalkozási kedv, mely az ugynevezett új éra kezdetét jellemezte és amely nélkül régi bajaink posványában a szabadulás reménye nélkül evickelhetnénk az idők végeig.

Pót-obstrukció.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, március 21.

A mai ülés kész meglepetés: a balpárt el akarja oszlatni a gyanút, hogy leszereit s vagy két órán át házszabályrevízió vitát rendezett.

Az ülésen Iusth Gyula elnökölt. Rátkay László, a gazdasági bizottság előadója bejelentette a bizottság javaslatát, hogy a Ház szavazzon meg Kossuth Lajos síremlékére tíz ezer koronát. (Eljenzés.)

Lengyel Zoltán: Éljen! Így sohase bánom, ha lefőznek. De mégis én indítványoztam.

Lázár Zoárd és Mehrebeczky György bizottsági jelentéseket terjesztenek elő.

Elnök javasolja, hogy Lengyel Zoltánnak a Kossuth-szoborról szóló indítványa megokolására a Ház e hónap 28-át tűzze ki határpnapul. (Helyeslés.)

A jegyző jelenti, hogy az interpellációs könyvbe Nagy György, Rátkay László és Semerecsányi György tettek bejegyzéseket.

Elnök javasolja, hogy ezekre fél két órákor térjenek át.

Lengyel Zoltán: Kéri, hogy már egy órákor kezdjék az interpellációkat.

Elnök: Főntartja indítványát.

Lengyel Zoltán: T. Ház . . .

Elnök: A képviselő ur még nem fejezte be?

Lengyel Zoltán: Nem! (Derűtlenség.) A politikai méltányosság kívánja, hogy az interpellációkon tulessünk.

Ugron Gábor: Itt nem lehet méltányosságról beszélni. Az elnök javaslatához esatlakozik. Mit szól ahhoz az ország, hogy még négy órán át se akarnak tanácskozni.

Lengyel Zoltán! Ehhez mit szól?

Ugron Gábor: Ne tessék itt ordítózni!

Lengyel Zoltán: Ne tessék ellenőrködni! Mi nemcsak ordítózni, de harapni is tudunk! Nekünk még vannak fogaink, önnek nincsenek.

Elnök: Ne használjanak itt az urak parlamentarikus kifejezéseket.

Szatmári Mór: Gratulálok az izléshez!

Lengyel Zoltán: Van olyan, mint a Budapest-é!

Elnök: Kijelenti, hogy most a napirend következik.

Piliszy István: A házszabályokhoz kér szót. A 208. §-t veszedelemben látja. Ez a szakasz ugyanis azt mondja, hogy az általános vita után a részletes tárgyalás következik.

Ugron Gábor: Erről most nincs szó!

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy most még korai a kérdéssről vitatkozni. Ez irányban nem engedem meg a felszólalást.

Piliszy István: Meghajlik az elnöki intézkedés előtt . . .

Elnök: Ez kötelessége is! (Nagy zaj.)

Rakovszky István: Két-három ember itt nem terrorizálhatja az elnököket!

Farkasházy Zsigmond: Mi nem terrorizálunk!

Piliszy István: Elmondja, hogy a részletes vitához akart felszólalni és elutasították.

Elnök: Nagy zajban, több figyelmeztetés után megvonja tőle a szót.

Farkasházy Zsigmond: Kéri az elnököket, emancipálja magát az utóbbi időben itt szokássá vált tárgyalási módtól.

Elnök: Ezért rendreutasítom.

Farkasházy Zsigmond: Kéri, hogy objektíve bánjanak az ellenzékkel. (Nagy zaj.)

Muzsa Gyula: Elég vad Lengyel Zoltán.

Lengyel Zoltán: Az is maradok!

Farkasházy Zsigmond: Ha így folytatódik, kénytelenek leszünk zárt ülést kérni.

Elnök: A zárószóhoz a képviselő urnak egyáltalán már nincs joga. Ettől elesett.

Farkasházy Zsigmond: Abban nincs igaza az elnöknek, hogy a házszabályokhoz csak konkrét eset kapcsán szólhatni. Nem érti, miért animózus a hang ellenük.

Elnök: Animózus hangról szó sincs.

Farkasházy Zsigmond: Többet közbeszólásokkal zavartak, anélkül, hogy az elnök ezért elégtételt szerzett volna nekem.

Elnök: Rendreutasítom s figyelmeztetem, hogy a legnagyobb szigorúsággal fogok ön ellen eljárni.

Lengyel Zoltán: Akkor én is feliratkozom!

Farkasházy Zsigmond: A házszabályok 317. szakaszához akarok beszélni.

Elnök: Ehhez nincs joga.

Farkasházy Zsigmond: Andrássy belügyminiszter: akarom megkérdezni . . .

Felkiáltások: Ez is házszabály! (Nagy zaj.)

Farkasházy Zsigmond: Ismét figyelmeztetik az elnököket!

Elnök: Ismét rendreutasítja s néhány pillanattal később megvonja tőle a szót.

Ugron Gábor: A házszabályokhoz szól s azt bizonyítja, hogy a házszabályokhoz csak konkrét esetben lehet felszólalni.

Lengyel Zoltán: Hol van ez megírva?

Ugron Gábor: A józan ész magyarázza. Kérem, térjenek át a napirendre.

Lengyel Zoltán: Ezt nem lehet kérni.

Ugron Gábor: Igenis lehet. Újból kérem.

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz szól. Perczel fogvadabb erőszakoskodással idején is fel lehetett szólalni a házszabályok címén. Ugronnal együtt egész ülésüket beszéltek ki arról, hogyan kell a házszabályokat a jövőben alkalmazni. Az én feliratkozásomat a részletes vitához azzal utasította el a jegyző, hogy még nem tudni, lesz-e részletes vita. Ezért fel kellett szólalnom. Jogaik van tehát a többség meggyőződését megkérdezni.

Elnök figyelmezteti a szónokot, maradjon felszólalása kereteln belül, majd két perc múlva megvonja tőle a szót.

Bozóky Árpád: A házszabályokhoz szól. Az a kérdés, hogyan alkalmazzák a 208. §-t, mely a részletes vitáról szól.

Elnök: Erről majd az általános vita befejezése után beszélhet.

Bozóky Árpád: Tovább beszél.

Elnök: Másodszor figyelmezteti.

Elnök: Megvonja tőle a szót.

Bozóky Árpád: Emiatt személyes megtámadtatása címén jelentkezik, de felszólalását későbbre halasztja.

Csizmázia Ferenc: Elmondja Piliszy Istvánnak a részletes vitához való felszólalása történetét.

Bozóky Árpád: A koalíciós sajtó öt erő-

deg, nedves volt a levegő s ő vékony ruhában fáradozott, hogy elbűvölő kép legyen minden, ha a várvavárt megérkezik. Ekkor hült át. A magasságban lakók nem voltak irgalommal hozzá, hogy figyelmeztették volna a lappangó veszedelembre.

Minden egyes butordarab érintetlen. A Szűz Mária képe könnyekbe törten mosolyog a falon. Alatta a borotvált szelid arcú férfi az ő képmása, szintén mosolyog most is. Az ablakon át bevetődő holdsugár lelkes, lobogó tekintetű válik, mely a kép szeméből mosolyog alá; mintha ott sűrűne-forogna előtte Mariska. Két oldalt a két kis szentkép melázva tűnődik a buzakalászkok alatt, melyek egykor eljövendő szebb napoknak voltak a hirdetői. Csak a szekrény érezte meg a vandalkezek munkáját. Idegen, szánakozó asszonyok fölhányták a fiókjait, hogy megtalálják a féltve őrzött perselyt, melybe a boldogult a fölösleges garasait rejté, hogy legyen egy kis kelengyére való a leánykájának. Lám, milyen jó, hogy ilyen előrelátó volt. Különben nem tudták volna kifizetni a koporsót. Bnyi megsemmisült édes remény! Miért mosolyog mégis Szűz Mária olyan szeliden? Nem tudja tán, hogy Mariska meghalt?

Felöltöztették tiszta hófehérbe, a menyasszonyi ruhájába, melyet rejtve őrizgetett, mivel hogy az ura halála után feketében járt. A sarkig omló fátyolt föltették a fejére s árvái a mirtuszt tele hintették könnyel, hogy ne hervadjon el olyan hamar. Mert a föld alatt nincs harmat, nincs élető fény. Oh, milyen szivet-

tépő volt e jelenet: három árva, aki most már apa, anya nélkül maradt! ki az a nyomorult férfiarc az ő képmása, ezt a jelenetet is boldog sóvárgással nézte!

A nagykendős asszony most is törülgette a szemét s könnyein át nézte a férfit, aki némán állt a kapu mellett s tűnődve keresett valakit a magasban . . . valakit, aki eltávozott s nem tér vissza soha többé.

— Sokat szenvedett, szegény. De utolsó percéig eszméletén volt. Nem hitte, hogy meg fog halni, még akkor sem, amikor már akadozott a lehellete.

— Ej-ej, a szív, ez a megmozdult szív nem érezte meg az ő halálos tusáját . . . Miért adott az Isten, mi a rendeltetésed, ha cserben hagyod a legnemesebb vágyakat? — mondotta a férfi és zordon fájdalomában ütögette a mellét. Hajh, hajh, ha elnémithatta volna a dobogását!

A magasban fényes égi világok ragyogtak, amelyek közé talán éppen most helyezik el Mariska mennyei trónját; ezentul itt fog ülni az idők végéig. Oh ez a felmagasztalás minő pokoli gyötrelme! Ezeket a csillagokat nézte a férfi és gyöttrődő lelke előtt suhant tovább a mult.

Hideg téli este volt. Borús és csillagtalan. Mindenkitől elhagyatva, betegen kóválygott az idegen városban. A társulat feloszlott s ő sorvasztó betegségével ismeretlen emberek irgalmára szorult. Oh, ez a felpanaszolt irgalom! Napközben, a merre járt, a boldog, gazdag emberek között, hidegséggel, gunynyal találkozott.

mindenütt. Mert a gazdagok csak a nyilvánosság előtt gyakorolnak jótékonytságot, hogy tudomást szerezzen róla a világ. Pedig az utcákon erősen sivitott a szél s a nedvesség fázosan szitált alá. Már beesteledett. Lázban reszketve érkezett ide e hatalmas bérház elé melynek pincelakásából nyájas lámpafény csillogott ki a havas utra.

Életosztöne görcsös erővel kapaszkodott a gondolatba, hogy itt vendégszerető emberek laknak. Benyitott, elmondta félig, hogy sorsüldözött . . . többet nem is kellett mondania: a nyájas, halvány asszony barátságos üléssel kínálta meg a tűz mellett, hogy le ne roskadjon. Nem jutott eszébe álszeméremmel takargatni a részvétlenséget: vajjon mit gondol majd a rosszakaratu világ? Boldog volt, hogy szegényes otthonát megoszthatta a szenvedővel.

— Egyre várta a téns urat, Istenem, hogy várta! Ha szekérsörgést hallott, édesen figyelt fel s ki akart ugrani az ágyból, azt hiva, hogy megérkezett! Siránkozott a jó asszony.

— Várt . . . várt . . . tudta, hogy egy az Isten s egy örök szerelem van; a miénk . . . A halállal vívódott, amíg én nyomorult pénzért mulattattam a világot! mondotta kinteljesen a férfi.

A kinzó, édes, gyötrelmes álmok pedig szövődtek tovább.

A lappangó kór ágyba döntötte. Élethalál közt lebegett-e? nem tudja. A láz miatt homályos előtte a mult. A varrógép-csendesen zakatolt az ablak előtt, de ez a zaj végre lassu,

sen megtámadta azért, mert a mult ülésben nem volt jelen.

Elnök: Sajtótámadások nem adnak jogot ahhoz, hogy a képviselő ur felszólalhasson. Bozók Árpád: Én is azt hittem, amíg Nagy Emil föl nem olvasta itt a választóiból érkezett táviratokat.

Nagy Emil: Nem igaz! Hasudik! Ha zudik!

Lengyel Zoltán: Rendre! Rendre! Nem szabad ezt tenni.

Nagy Emil: Igen! Hasudik! Nyomorult banda! (Orlási szaj.)

Elnök: Rendreutasítja Nagy Emil, Lengyel Zoltán pedig figyelmezteti, hogy maradjon csendben.

Bozók Árpád: Nem ma hanem két hét előtt olvasta föl itt Nagy Emil a táviratokat.

Ezután Lengyel Zoltán személyes megtámadtatás címén szólalt fel s átérték a napirendre.

Itt Viad Aurél mondta el zárószavát.

Molnár Jenő és Bozók Árpád a házszabályokhoz kérnek szót.

Elnök: Már nem lehet, a szónokot már felszólítottam.

Viad Aurél: A többség és az elnökség megtámadtatásának bírálatával kezd.

Elnök figyelmezteti, hogy ha a szónok a mai elnökséget a Perczel félével és a mai többséget a régiivel összehasonlítja, ez oly durva sértés, amelyért rendreutasítja.

Viad Aurél folytatja záróbeszédét, szól a horvát kérdéssel. Majd áttér a házszabály-revizio kérdésére. A kormánynak nem lett volna szabad a kabinet kérdés felvetésével pressiót tenni a javaslatot. A Bozók-féle határozati javaslatot ajánlja elfogadásra azzal, hogy a kormánynak bizalmatlanság szavaztassék. Ezután szünetet kér.

Szünet után

Viad Aurél részleteiben is támadja a Nagy-féle javaslatot. Azt vitatja, hogy a beadványoknak nem feltétele a magyar nyelv.

Elnök: A képviselő ur a vitatkozásnak olyan területére lép, melyet megengedhetőnek nem tartok. A törvény világosan intézkedik, hogy a képviselőhöz tárgyalási nyelve a magyar. Itt tehát magyarozatnak és vitának helye nincs.

Viad Aurél: A törvény erejét talán csak nem befolyásolja egy ellenzéki képviselő felszólalása? A törvény magyarozata minden képviselőnek joga.

Elnök: Ismételtlen figyelmezteti, hogy nem enged meg a vitának erre a térre való vitelét. Vannak törvények, amelyek minden kétségen felül állanak, ezekhez hozzá szólni nem lehet.

Egy hang: Pályázik a szövegvonásra!

Viad Aurél: Ismét visszatér a kormány bírálatára. Végre is egy törvény — mondja — nem lehet dogma. (Nagy zsongás.)

Elnök: A képviselő urtól megvonom a szót. Következik Hoffmann Ottó.

— Nincs itt!

Bella Mátyás a szokásos nemzetiségi sérelmek felsorolásával kezd beszédét. A nemzetiségi kérdés felszínre hozatala tulajdonképp arra szolgál, hogy a demokratikus fel fogás ne tudjon érvényesülni. A házszabály revizioja egyenesen a nemzetiségi ellen van irányítva. O tehát már csak az indoklás miatt sem fogadhatja el a Nagy-féle javaslatot.

Azután Lukács László mondja el záróbeszédét.

Elnök ismételtlen figyelmezteti, hogy nem szabad eltérnie a tárgytól.

Lukács László föl egy órákor kéri, hogy beszédét holnap folytathassa.

Elnök kijelenti, hogy ez lehetetlen, erről beszélni sem lehet.

Lukács László: Akkor nem beszélek tovább, hanem elfogadásra ajánlom határozati javaslatomat.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Szmrecsányi György interpellál a felvidéki házalóknak Ausztriából történt kitiltása dolgában.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter kijelenti, hogy a tárgyalásokat ez ügyben megindította és reméli, hogy békés megegyezés fog létrejönni. Ha nem, akkor is tudni fogja, mi a tenni valója.

A választ a Ház tudomásul vette, mire az ülés véget ért.

Arató katonák.

Humánus rendelkezés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 21.

A közös hadsereg rendeleti közlönyének a hó 18-iki mellékletében tudvalevőleg az aratás idejére való szabadságolásokról legfelsőbb rendelkezések láttak napvilágot. Ezek szerint a király elrendelte, hogy az összes hadtestparancsnokságok a nyári fegyvergyakorlatozási programba próbaképpen mintegy három heti fegyvernyugvást vegyenek fel, mely idő alatt, a legénységnek az aratási munkákra szabadságot adnának.

A hadügyminisztérium kiegészítésül elvi és részletekre vonatkozó rendeleteket között a ke-

rületi parancsnokságokkal. A Fremdenblatt jelentése szerint a rendeletek a következő alapelveket tartalmazzák:

Ami az időpontot illeti, a szabadságolások a fő aratási időben történjenek. Már a kiképzésre való tekintettel sem engedélyezhető egy szabadságidő, amely egész nyárra, még kevésbé, amely a tavaszi fűkaszás idejéig az őszi burgonyaszedésig terjedne. A főaratósi időny idejét az egyes hadtestparancsnokságok a speciális helyi viszonyoknak megfelelően állapítják meg, amennyiben pl. Dél-Magyarországban máskor van aratás, mint Galiciában vagy északi Csehországban.

Az egyes hadtestparancsnokságok az egész alájuk tartozó körletre nézve ugyanazon időtartamot állapítják meg általánosságban és csak ott, ahol még az egyes körletek területén belül is számbajövő helyi különbségek mutatkoznak, állapíthat meg a parancsnokság csapatostenként eltérő időtartamot. Ami a szabadságolások arányát s a szabadságolhatók számát illeti, e tekintetben a hátrányos létszámviszonyok, másrészt a lovasított és műszaki csapatok speciális viszonyai bizonyos korlátozást tesznek szükségessé. A lovasított csapatoknál a lovak ápolásának és gondozásának szükségessége, a technikai csapatoknál a különös mértékben nehéz kiképzési körülmények kell, hogy érintsék a szabadságolások mértékét.

A szabadságidő három hét, amelyen nem lehet tulmenni. Aratás idejére szabadságot természetesen csak azoknak adnak, akik erre tényleg rászorultak, amit a politikai hatóságoknak (községeknek) kell bizonyítani. Elsősorban tekintetbe jönnek a legénység közül azok, akiknek szülei földművelők. Természetesen oly vidékekre, amelyekben járványos betegségek vannak elterjedve, szabadság nem engedélyezhető. A hadügyminisztérium tárgyalásokat folytat a vasutigazgatóságokkal, hogy az ily módon szabadságoltak részére utazási kedvezményeket eszközöljön ki és pedig oly arányban, amint ezt a szolgálaton kívül álló katonai egyének utazásuk alkalmával élveznek. Véleményünk szerint: okvetlenül szükséges, hogy a vasutigazgatóságok rendelkezés tisztán közgazdasági fontosságát figyelembe vegyék és a maguk részéről is támogassák.

szelid muzsikába olvadt. A fiatal nő oda-da hagyta munkáját s enyhítő cseppeket adott neki. Arca gondos, aggodó, részvétljes volt, akár egy testvéré. Néha vidám játékba akartak fogni a gyermekek. Ilyenkor az ágy felé intett s csitította, hogy hallgassanak. A legkisebbik sokszor sirt kenyér után. A kenyér, melyet leszelt, fekete volt és kemény. Tehát szegények! gondolta magában s csak annál szebbnek, nemesebbnek látta a nőt. Sokszor fehér kalácsról álmodozott, amelyet ő nyújt majd a kicikének, ha egészséges lesz.

És egészséges lett. A gondos ápolás, az erős férfi természet diadalt ült a betegségen. Hangja visszanyerte csengő erősségét. Más változás nem volt a kis szobában, csak a gép zakatolt erősebben, gyorsabban, hogy kipótolja a mulasztottakat. Hej, ez a kis vágató gőzös milyen boldog tájakra kalauzolta őt: a jövőbe! Lelkében sokszor fölmerült a lázas álmok angyalára. Ilyenkor édes döbbenettel nézegette a nőt: szakasztott olyan volt, mint az álombeli angyal, csak nem olyan sugáros, nem olyan fényes; e helyett gondok nehéz árnya borongott a homlokán. De a jóság, nemesség ugyanaz maradt.

Azonban munkához kellett latnia. Férfi akart lenni előtte, nem több: férfi, küzdelemre kész, bátor nemes. Bejárta a nagyváros tanintézetét s szavaló előadásokat tartott. Volt elismerés, taps elég. De volt honorárium is. Esténként fáradtan vidáman tért haza. Előbb azonban különféle bevásárlásokat tett, mint egy gondos apa; szép piros arcu bábukát a lánykáknak,

meleg ruháivalót az asszonynak. De nem fedkezett meg az élet következményeiről sem: vásárolt ennivalót is s gesztenyét, teát, rumot. Volt aztán öröm, hogy no... Mig a nő elkészítette a vacsorát, maga vidáman játszott a gyermekekkel, térdére ültette, apró versikékre tanította s olyan boldog volt, hogy boldogságot tudott varázsolni a kis lakásba. A pattogó tűz mellől olykor meleg, nyájas tekintet szállt feléje.

Vacsora után teáztak s ahogy a meleg ital átjárta őket, a bizalmas, meleg beszélgetés is megindult. Legtöbbször a szomorú multról folyt a szó... a jövőt azonban nem emlegették; ott rejtőzött ez a mosolyukban, egymást kereső tekintetük melegében. Ezen nyájas, meghitt beszélgetések között lassanként mély, eltéphetetlen vonzalom szövődött közéjük, ami egyszer — maga sem tudta, hogy történt — Mariskának szólította az asszonyt. A válasz édes melegséggel jött s ugy hangozott: Imre! Ennyi volt az egész; de ebben a két szóban örökös barátságuk nyert kifejezést. Többet nem beszéltek a szerelemről. Hanem a kis szoba mélyen ragyogott a belopódzó hajnali fénytől.

Aztán válniok kellett. Ő nem mondta, miért. Az asszony szerető lelke ugyanis kitalálta. Szegények voltak s pénzt kellett szerezni a fészkerakáshoz. Milyen magasztos, édes gondok! A válasz fájdalmas volt, a gyermekek szívszakadva sirtak, hanem azért a jövőnd boldogság meyei derűje sugárzott alá. Mikor látom újra? nem kérdezte a nő: tudta, hogy az út, amelyen Imre elindul, fáradságos, időrabló. Imre azon-

ban mégis tájékoztatni akarta s a síró gyermekeknek vigasztalón mondogatta:

— Tavasszal visszajövök egy-két napra. A nyáron is meglátogatlak, hadd látom mennyire haladtatok a tanulásban.

Az asszony, édes, halás mosolya volt rá a felelet.

Az idő telt, telt. Imre hűségesen beváltotta a szavát, visszajött mindannyiszor. Milyen szép piros betűs ünnepnapok voltak ezek! Mariska egyre boldogabb, vidámabb volt minden találkozás után s a kis szobáskába egyre több, több tény lopódzott, amely aztán ott is maradt. Utoljára a nyáron járt itt Imre s ekkor is ünnepeles komolysággal, meghatva mondta a gyermekeknek:

— Őszire visszajövök, édeseim. Aztán nem szakadunk el többé. Az én gyermekeim lesztek! A kicsikék csak úgy ujngtak a nagy örömtől, Mariska pedig üdvözült mosolygással nézett a magasba. Imádkozott.

Oh, Istenem, én erős Istenem! Van-e még egy szemernyi kis része haragodnak vagy egyszerre mind alásujtottad, hogy Imre, a szegény boldogtalan Imre megszenvedjen az egész viláért? Ime ő most itt van, visszahozta hűséges szívét... és a kedves, szerető Mariska halott! Halott... halott... halott... Elszakadt egymástól, mielőtt beválhatták volna azt a ki nem mondott óhajást, hogy boldogítják egymást. Megsemmisült az a drága élet... és ez a nyomorult silány bolygó vidáman forog tovább, mintha semmi sem történt volna a földön.

A próbaképen megkísérleendő ezen intézkedés az érdekelt körök évek hosszú során át felhangzott kívánságaira történik. A tendő tapasztalások fogják mutatni, vajjon ezen új eszme tényleg érdekében áll-e a mezőgazdaságnak, illetve vajjon ezáltal a katonai kiképzés, amelynek éppen a nyári hónapokban kell legintenzívebbnek lennie, kárt szenved-e vagy nem. Az ez irányban szerzendő tapasztalásoktól függ majd, vajjon az aratások idejére való szabadságolás állandósíttassék-e vagy sem.

Görgey 1848. március idusáról.

(Fővárosi levél.)

Budapest, március 21.

Most volt hatvan esztendeje, hogy a korszakalkotó első március 15-ének hajnala fölvirrad Magyarországra. Az évfordulót országsszerte nagy fényvel ünnepelték meg. Hogy az ünnepelés évente megújuló sablonossága közben valami rendkívüli és érdekes újságcsomagjával kedveskedjem az *Aradi Közlöny* olvasóinak, ünnep után fölkerestem az 1848. március 15-én megindult nagy idők ma még élő legnagyobb alakját: Görgey Arthur tábornokot és emlékezéseket kértem tőle, mintegy párhuzamba állítva az első, az ünnepalkotó március idusát a mostani ünnepelésekkel.

Az Erzsébet-tér 2. számú ház első emeletén levő lakásán fogadott az őszfejű, kissé hajlott agastyán. Olyan volt, mint egy dicsőséges és viharos mult fölé állított kemény márványemlék, amelynek tetejét belepte a selymes, puha hó. Tisztelettel köszöntöttem. Mint az *Aradi Közlöny* fővárosi munkatársát, szívesen látott, barátságosan kezet nyujtva, helylyel kínálta meg, míg ő a mellettem levő öblös karosszékekben foglalt helyet. Midőn elmondtam jövetelem célját, szabadkozott:

Ugyan mit érdeklí az embereket egy öreg ember visszaemlékezései, amikor azt ugyis ismerik egészen, töviről-hegyire a históriából. Aztán bizony az én emlékező tehetségem már nem valami jó, ami nem épen csoda, ha az ember kilencven éves. Különösen a nevek azok, amiket jobbra elfelejttem.

A nagykendős asszony újra kezdte a zokogást.

— Még az a boldosága se volt szegénynek, hogy elolvashatta volna a tényszerű utolsó levelét. Mikor megérkezett, már a terítón volt. Mi olvastuk el a fejénél, hogy meghallja a lelke. Szép fonnyadt arca megrándult, mosolygásra vált, tényszerű ur. Ugy lehet tán, hogy megértette a nyájas szavakat.

A férfi némán hosszasan nézte a beszélőt. Ugy szeretett volna sirni, hogy megkönnyüljen a lelke, de nem tudot. Isten még ennyi jóssággal se volt hozzá. Állt, állt és nézte a fényes eget, mely olyan sivár messzeségben sohasem volt a földtől. Azután kivette a tárcáját.

— Itt van ez a pár száz forint. Adja át a gyermekeknek. Ez az övék. Az ő boldogságukra gyűjtöttem. Hadd édesítsék meg a rokonok irgalom kegyerét. Nem akarom e nagy szomorúságban látni szegénykéket: sohasem tudnák elfeledni kinteljes arcomat s ez elkészerítene őket örökre... Majd, majd, ha kitomboltam magam... Most csak arra kérem, mutassa meg a temető utját.

— Csak nem akar oda menni a tényszerű ur, ilyen sötét éjszaka? Borzadozott az asszony.

A férfi nem felelt. Arra gondolt, hogy milyen rettenetes sötét éjszaka van a föld alatt s Mariskának ott kell virrasztania egyedül. Oh, föl kell derítenie egy kissé ezt a borzalmas magányt! Meg kell mondania, hogy itt van, visszahozta épen a nagy szerelmét... mert Mariska ott a föld alatt várja őt... Hálátlanság volna várakoztatni szegényt... Csendesen, dőlve elindult a kijelölt irányban...

Szándékom mellett megmaradva, biztosítottam őt az ellenkezőről, mire kezét mélyen szántott homlokán végigsimítva, emlékei közt kutatni látszott, azután elkezdte:

— Mint talán tudja is, én a márciusi napok idején nem voltam Magyarországon, hanem Prágában. A szabadságharc előtt nyolc évig Ausztriában tartózkodtam. A hazámtól távol, a tizenkettedik huszárezrednél, a nádorhuszároknál szolgáltam. 1848. előtt három évvel, vagyis 1845-ben kvietáltam, otthagytam a katonaságot és elmentem Prágába, ahol tanulmányaimat folytattam. Ezalatt egyáltalán nem foglalkoztam a magyar viszonyokkal, amelyeket nem is ismertem. Közvetlenül március 15-ike előtt, 13-án és 14-én Bécsben voltam, ahol egy beteg rokonomat látogattam meg. Ott akkor már kitört a forradalom és folyt a vér. Amikor 15-én vissza kellett térnem Prágába, éppen nem gondoltam arra, hogy a föllobbant tűz át fog csapni a határon Magyarországra. Sőt midőn napok mulva az újságokból olvastam — mert onnan értesültem a pesti március tizenötödiki nagy eseményekről — nem hittem el azokat, amint hogy Ausztriában senkisé hitte. Aki láttam Bécsben a vért patakokban folyni, lehetetlennek tartottam, hogy csak úgy kivívták a szabadságot, a függetlenséget, az önállóságot. Az egész dolgot csak játéknak, fiatalkori csínynek gondoltam. Pedig — mint hamar meggyőződtem — nem az volt. Aztán áprilisban hazajöttem. Fölkerestem Eötvös József báró kultuszminisztert s megkérdeztem, hogy mint luteránus, foglalhatnék-e el tanszéket az egyetemen mert kémikus voltam. A miniszter igenlő választ adott és megígérte, hogy fogok tanári állást kapni az egyetemen. Erre elutaztam haza a Szepességbe. Májusban — a szentesített törvények visszavonása után — fölhangzott a kiáltás, hogy veszélyben a haza. Természetesen én is nyomban jelentkeztem honvéddnek... Elkezdődött a dicsőséges küzdelem, amely olyan szomorúan végződött, — de hisz azt már úgy is tudja...

Itt elhallgatott és rövid ideig mélyen elgondolkodni látszott. Én törtem meg a csöndet és újabb kérdéseimre ismét fölvettem a beszéd fonalát.

— Hogy mikor ünnepelték meg először március 15-ét, nem tudom. Az első évforduló csatatűzben ért bennünket, tehát nem igen ünnepelhettünk és azt sem tudom, hogy ezalatt a városokban mit csináltak. De azt tudom, hogy ennek a dátumnak már akkor nagy jelentősége volt és igen megbecsülték. Azután pedig — tette hozzá szomorúan — megint tizennyolc évig távol voltam az országtól...

Még a nagyidők szereplőiről és a mai ünnepelésről való benyomásairól kérdeztem egyet-mást, mire úgy válaszolt:

— A márciusi ifjakról nem tudok semmi újat mondani. Pedig megismertem valamennyit. De azt mondhatom, hogy az a fiatalság nagyon komoly volt. Nem olyan léha és könnyelmű, mint a mostani, amelyik csak ünnepelni, de igazán még azt sem tud. Tanultak, műveltek voltak és a legkiválóbb írók, tudósok és politikusok váltak belőlük, hogy mást ne említsek, mint Petőfi és Jókai, akiknek a neve örökre fennmarad. Azok az ifjak nem olyanok voltak, mint a mostaniak, akik állhatatlanok és a politikusok és képviselők úgy is odavezethetik őket, ahogy és ahová akarják, hanem szilárd komolysággal megállták helyüket és nem a politikusok rájuk, hanem ők gyakoroltak befolyást a politikára. A márciusi ifjuság nélkül sohasem lett volna március 15. S amellet, mint a politikusok és képviselők titkárainak, alkalmuk volt nagy tudásukat a

politikába bevinni és ott hasznosan érvényesíteni. Nekem az a meggyőződés, hogy a mai fiatalsággal nem lehetne még egy március 15-ét csinálni!

Ebben én is meglehetősen egyetértettem az ősz tábornokkal s fölálltam, hogy idejét ne vegyem tulságosan igénybe. Bucsuzóul kezet szoritott velem, mialatt ezt mondta:

— Igen sajnálom, de lássa, ez a kevés az én összes emlékezésem március tizenötödikéről.

Talán máskor és másról többet tudok majd mondani.

... A kapun kilépve, párakkal telített forró légáramlat csapott meg. A friss márciusi szellő a vén Duna csobogó habjain erős, termékeny illatot hömpölygetett erre a zsenyén zöldülő Margitsziget felől.

Haraszthy Lajos.

Elfogott bünszövetkezet.

Utazó tolvajok társasága.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, március 21.

Az aradi rendőrség által letartóztatott Grossmann Sándor, mint azt Aradon azonnal sejtették, nemcsak, hogy professzionátus kabátoltolvaj, hanem, mint Szegedről ma táviratozzák, egy valóságos tolvaj szervezetnek a tagja, amelynek székhelye Szeged s tagjai esztendő óta garásdalkodnak s a rendőrség nem tudott nyomukba jutni.

Az aradi rendőrségen azonban Grossmann, álnéven Soralov Sándor bevallotta, hogy cinkostársai vannak Szegeden.

Fecér pincérekéből és pincérleányokból álló bünszövetkezetnek a tagja. A szövetkezet állandó fészke a szegedi Londoni-köruton van, innen indulnak el lopni s aztán a zsákmánnyal valamelyik a közeli vidéki városok zálogházait keresi fel.

Amikor tegnap Soralov Sándort letartóztatták Aradon, a városháza börtönében tolvaj nyelven levelet írt Szegedre szeretőjének, amelyben figyelmezteti, hogy elfogatásával milyen veszedelemben jutott a bünszövetkezet. A levélben azt írta, hogy meneküljön a bünbánda. Az aradi rendőrség azonban, mielőtt Soralov kijuttathatta volna valahogy a levelet a cellából, azt fölfedezte s kibetűzték a tolvaj nyelven írottak tartalmát s ma este már Szegeden volt a távirat, hogy a Londoni köruti büntészekben tartóztassák le Soralov cinkosait.

Az aradi rendőrség távirati megkeresésére tegnap éjjel a detektívek meglepték a Londoni-köruti büntészeket, ahol négy gyanús alakot letartóztattak, bevitték őket a városházára, ahol késő éjjelig vallatták őket. Hogy milyen eredményvel, még nem tudódott ki.

Az ügyet azonban egyelőre titkolják. Azt hiszik a szegedi rendőrségen, hogy a mai letartóztatásokkal régi bünökre fognak világosságot deríteni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi székely otthon holnap vasárnap délután 8 órakor Szent László utcai helyiségében tartja rendes évi közgyűlését, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. 1908

(*) Az Aradi Építéstartó Szövetsége holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor rendkívüli össziülést tart az ipartestületi ház kis tanácstermében. Tekintettel a tárgyalandó ügyek fontosságára, az elnökség ezúton is kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Az olasz Arad.

Hol a citromok virulnak
S ahol áldást oszt a pápa
Főlöslöges kéjutazni
Aradról Itáliába.
Mert az az egy több, mint biztos
Hogy a Pireneus alján
Nem látható semmi árért
Mint Aradon, annyi talján.

Ha az utca végig lejtnek,
Hol az aszfaltnak már vége
Olvadékony olasz szótól
Zeng a Kapa-a. vidéke.
Kövező taljánok folytán
Nem járunk majd sarat turva,
Karöltve jár tudniillik
Az olaszsal a kultúra.

Hogyha majdan tisztelt fejem
Orök fényességbe mártom
S dicsőségem eifelelji
Kurtics és Aradszentmárton:
Mint Wekerléét a Bud. Tud.
És mint Kristóffyét Vészi, —
Nevemet arany betűkkel
Egy olasz márványba vési.

Ha továbbá téli estén
Nincsen pénzem szénre, fára,
Csak egy hatost kell letennem
Az olaszság oltárára.
Friss maróni melegénél
Fagyos szívem olvad menten,
S magamat a megfagyástól
Kiváló sikerrel mentem.

Sőt ha egyszer szerelemből
Le kell vágnom egy két férfit:
Szintén az olasznak nyílik
Működésre némi tér itt.
Vetélytársam bármint fél is
S bármint mondja: Oh ne, oh ne!
Én levágom, mint a csirkét:
Igy tanított rá *Maione*.

Sőt, ha élvezetre vágyom
És ha a színházba lépek, —
A színpadról rámnevetnek
Áldott olasz hölgyek s férjek.
Egyik másik büszkén fujja,
Nincs a dálnak vége hossza:
Az isten is hálás néki
S áldott állapotba hozza.

Épül a Westinghouse-gyár.

A város szubvenciója biztosítva van.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 21.

Arad városának arra irányuló törekvése, hogy ha nagy és érzékeny ideiglenes jellegű áldozatok árán is, de gyáripari várossá fejlődjék, egy lépéssel előbbre jutott. Rövid időn belül a világhírű Westinghouse gyár aradi telepe épülni fog. A belügyminiszter ugyanis ma érkezett leiratával jóváhagyta a törvényhatósági bizottságnak tavaly július 11-én hozott határozatát, melylyel lehetővé akarja tenni a város, hogy a hatalmas külföldi cég itt Aradon gyártsa azokat az automobiloikat és később a vasuti fékeket, melyeknek már eddigi világhire folytán a magyar ipar dicsőségét szarnyára veszi a nemzetközi hirszoigalat.

Varjassy Lajos polgármester nevéhez fűződik az új ipartelep létesülésének érdeme, a ki künn járt Párisban és Le-Havreban és tárgyalta a hatalmas vállalat igazgatóságával s meggyőzte őket arról, hogy Arad minden természeti és kultura által teremtett eszközeivel arra van hivatva, hogy itt egy gyárvállalat felvirágozzék.

Az igazgatóság felhatalmazta budapesti megbízottját Kunz József mérnököt arra, hogy Arad várossal érintkezésbe lépjen, tárgyaljon a feltételek fölött, melyek keretében Aradon mint önálló gyárvállalat letelepülhetne.

A város olyan ajánlatot tett a havrei gyárnak, hogy az tisztelettel ismerte el, hogy talán az ország egyetlen municipiuma sem mutatott volna olyan bőkezűséget a magyar ipar támogatására, illetőleg ipar teremtésére, mint Arad.

Ígyentelben, haenői évi városi adómentességén kívül arra kötelezi magát Arad

közgyűlése, hogy a részvénytársasági alapon megalakuló gyárvállalatba mint részvényes belép s erre a célra háromszázezer korona névértékű elsőbbségi részvényt jegyez és vesz át, ha a vállalat az állami szubvenció megadását biztosító miniszteri rendeletet bemutatja.

A kormány megadta az állami támogatást. Száztizenötezer korona készpénzzel és tizenötévi adómentességgel a gyár megalakulásának segítésére.

A közgyűlés ezen határozata ellen Somló Ármin dr. és Deutsch Izsó dr. a belügyminiszterhez fellebbezést adtak be, a melyben a t kérték, hogy a közgyűlés határozatát a miniszter semmisítse meg.

Ma érkezett le a miniszter döntése, mely most már minden akadályt elhárít a gyáralapítás útjából amelyet szószerinti szövegében itt közlünk:

Arad sz. kir. város közönségének

Arad.

Az 1907. évi július hó 11-én tartott bizottsági közgyűlésében 442 szám alatt hozott határozatát dr. Somló Ármin és dr. Deutsch Izsó aradi lakosok felebbezése folytán, de hivatalból is felülbírálván, azt azon részeiben, melyek szerint a határozatban tüzetesen megállapított kötések mellett a Magyar Westinghouse részvénytársaság által Aradon létesítendő automobil- és motorgyár részére az üzembhelyezés napjától számítva tizenöt évi községi adómentesség engedélyeztetett, továbbá a kibocsátandó A) sorozatu részvények jegyzésére háromszázezer korona alapítási költségekre pedig 7500 korona szavaztatott meg, a kereskedelemügyi és pénzügyi miniszter urakkal egyetértőleg ezennel jóváhagyom. Ugyancsak jóváhagyom a törvényhatósági bizottság által a törvényes alakzerűségek betartásával hozott és felebbezéssel meg nem támadott 492/1907. száma közgyűlési határozatot is, mely szerint a szóban levő gyár elhelyezésére a részvénytársaság-

nak négy katasztrális holdnyi területet ingyen átengedett.

Kikötöm azonban, hogy a város részére biztosítandó lesz az, hogy amennyiben az átengedett területek rendeltetési céljukra már nem vétetnék igénybe, ezen területek a város tulajdonába díjmentesen visszazálljanak. Az idézett határozatok jóváhagyásánál figyelembe veendőnek tartottam mindenek előtt azt a tény, hogy a létesítendő vállalat által gyártani szándékolt cikkeket, ipari jelentőségük következtében, az Országos ipartanács támogatásra méltónak találta s ennek alapján a vállalat részére megfelelő kikötések mellett az állami támogatás is biztosított. Minthogy továbbá a város a kibocsátandó A) sorozatu részvényekből jegyez, melyek elsőbbségi részvények jellegével bírnak és minthogy a város a részvénytársaság igazgatóságában képviselteti magát: a város érdekeinek megóvása biztosítottnak tekintendő. Az előidézett jelentésekkel felterjesztett iratokat idezártan oly megjegyzéssel küldöm vissza, hogy a 370500 korona szükséglet fedezetéről 1908. évi március 10-én 12050. szám alatt kelt leiratommal intézkedtem. Budapest, 1908. évi március hó 20-án a miniszter meghagyásából Hartl Sándor s. k. miniszteri osztálytanácsos.

A fedezetet a város, mint az tudva van, helybeli pénzintézeteknél felveendő s már a közgyűlés által megszavazott függő kölcsön útján gondoskodik.

Varjassy Lajos polgármester a miniszter döntéséről értesítette Kunz József mérnököt, aki sürgönyileg tudatta a polgármesterrel, hogy most már a gyár alapításának misem áll útjában.

A legközelebbi napokban érkezik Aradra Drake a részvénytársaság londoni vezérigazgatója és Kunz József, hogy megalakítsák a Magyar Westinghouse részvénytársaságot.

Elítelt postamesternő.

Egy évi börtön.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 21.

Egy sorsüldözött postamesternő felett ítélték ma az aradi kir. törvényszék. A szerencsétlen asszony nem tud számot adni kilencszáz koronáról, pedig ezen összeget a postal befizetési lap szerint átvette és róla elismervényt is adott. A vizsgálóbíró előtt és a mai főtárgyaláson azzal védekezett, hogy a múlt év elején, amikor a rovincsolás e hiányt megállapította, őt oly súlyos csapások érték, hogy állandóan meghasonlott kedélyállapotban végezte hivatali teendőit és nem tudja, tényleg befizették-e a kilencszáz koronát. Azt is lehetségesnek tartja, hogy a pénzt átvette, de azt fiókjában, vagy az asztalon hagyta és így az eltűnhetett. A pénzt ő el nem tulajdonította.

A bíróság azonban nem adott helyt a postamesternő védekezésének és hivatali sikkasztás miatt egy évi börtönnel sújtotta.

Zabb Rezsőné szül. Javarovszki Mária a gyoroki postahivatalt 1900 óta rövid megszakításokkal hét évig vezette, az öreg postamesternő, özv. Pál Jánosné megbízásából havi nyolcvan korona fizetésért. Ezen idő alatt panasz ellene soha fel nem merült és mindenki azt hitte, hogy a nyugalomba vonuló agg postamesternő helyébe őt fogják kinevezni.

A múlt év január havában az asszonynak egy kis gyermeke halt meg. Alig talált vigasztalást a nagy csapás miatt, máris újabb baj érte. Férjének nagyszámu hitelezői pereltek követelésükért és ugyanakkor lett öngyilkos Lungu román lelkész, akiért férje nagyobb összeg erejéig vállalkozást vállalt. A családi szerencsétlenséget így még anyagi gondok is növelték. A lakásukon talált ingókat a hitelezők lefoglalták és csakhamar elárverezték.

Egyenlő csapás alatt teljesen megtört a szerény asszony és míg azelőtt pontosan, hibánélkül látta el hivatali teendőit, most megbomlott lelki egyensúlya és kötelességeit egészen apatikusan, a kellő gondosság nélkül teljesítette.

A vádirat szerint a múlt év január harmincegyedikén az Eichner Adolf gyoroki cég egyik tagja, Eichner László a 487. számú csekk lappal 918 korona 71 fillér készpénzt adott fel a gyoroki postahivatalnál. Zabb Rezsőné a pénzt átvette, az átvételt pecséttel és sajátkezü aláírásával nyugtatta. A befizetési lajstromban azonban ezen összeget az átvétel napján nem vezette be, csak midőn arról értesült, hogy a napokban rovincsolás lesz, az átvétel után négy nappal könyvelt el 18 korona 71 fillért, 900 koronát pedig saját céljaira fordított.

A mai főtárgyaláson, amely Köller János kir. ítélőtáblai bíró elnöklésével folyt le, a vádlott postamesternő tagadta, hogy a hiányzó kilencszáz koronát elsikkasztotta, hogy a bevételét a feladás napján szándékosan mulasztotta el és hogy tudatosan vezetett be a befizetési lajstromba 918 korona 71 fillér helyett 18 korona 71 fillért. Azt beismerte, hogy az elismervényt ő adta Eichner Lászlónak, de lehetségesnek tartja, hogy a feladó a pénzt nem adta át neki. Az is megtörténhetett, hogy ő átvette a pénzt, de azt a fiókjában felejtette, ahonnan valaki ellopta a csekk-lapot pedig az asztalon felejtette, ahol napokig hanyórádott és mikor megtalálta, csak 18 korona 71 fillért látott írva rajta, mert a „9” számot valami papírlap a csekken eltakarhatta. Abban az idő-

ben oly zavaros kedélyállapotban volt, hogy a történetekre nem képes visszaemlékezni.

Az első tanu Róth Lipót kereskedő, aki azt vallotta, hogy a postamesternő férje február elején nála járt s könyörgött neki s fivérének, hogy zsíráljanak neki egy ezerkoronás váltót. Előttük beismerte, hogy neje kilencszáz koronát sikkasztott a kezelése alatt levő pénzből és e hiány fedezésére kell a pénz.

Székelly Árpád és Hamp József gyoroki takarékpénztári hivatalnokok előadták, hogy Zabb Rezsőné a múlt év február másodikán könyörgő levél kíséretében egy ezer koronás váltót küldött a gyoroki takarékpénztárnak leszámítás végett. Özv. Pál Jánosné pedig azt vallotta, hogy a postamesternő sohasem hagyott pénzt a fiókjában, hanem azt mindig a Wertheim-szekrényben őrizte.

Kovács József kir. ügyész vádbeszéde után Kell József dr., Czédly Károly ügyvéd helyettese alaposan megokolt, nagyszabású védőbeszédben a vádlott felmentését kérte, mivel a bizonyítási eljárás folyamán semmivel sem nyert beigazolást, hogy a hiányzó kilencszáz koronát a postamesternő a saját céljaira fordította.

A törvényszék hosszas tanácskozás után Zabb Rezsőné hivatali sikkasztás bűntette miatt egy évi börtönnel ítélte.

Az ügyész az ítéletben megnyugodott, a védő azonban felebbezést jelentett be.

A színésznő 800 koronája.

Egy különös kereset.

Arad, március 21.

A nagyváradi járásbíró előtt pikáns akták fekszenek mostanában. A bölcs bíró kezén ma is megfordult az aktacsomó a esikorgó jogász elme nem tud igazságot tenni a kényes ügyben. Ime a különös eset:

Egy gáláns fiatalembernek nagyon megtetszett egy fiatal színésznő, akiről az ügy természetéből nem mondhatunk egyebet, mint hogy pompásan domborított a deszkákon és a fiatalság legszélesebb rétegeit büvkörébe vonta. A színésznő azonban bizalmával nem tüntetett ki valami sok embert, ennek az egynek azonban mégis sikerült kivívni a nagy nő szimpátiáját.

A fiatalembert és a színésznőt gyakran látták együtt s nem volt titok a kíváncsiak előtt, hogy a művésznő azt a fiatal embert jobban becsüli, mint a kegyeiért versengő más tized, esetleg huszat.

Anélkül, hogy ezután kutatnák, mennyire jutott az a kölcsönös szimpátia, megállapíthatjuk, hogy a hölgy keserűen emlékezhetik vissza az ő gáláns lovagjára, aki pedig — mint az aktákból kitűnik — nem riadt vissza bizonyos áldozatkészségtől.

Az történet ugyanis s ez a pör előzménye, hogy a színésznő ellen egy ismeretlen harmadik sommás keresetet tett folyamatba a bíróságnál. Ez a barátságatlan harmadik, kinek a duetthez semmi köze, 800 koronát követel a színésznőtől. Ő mint az ifju ur engedményese szerepel az ügyben s nem tehet róla, ha kellemetlenséget okoz, a színésznőnek. Ő valószínűleg hitelezője a fiatalembernek, akit az adós azzal fizetett ki, hogy hajtsa be a színésznőn azt a 800 koronát, amit ő az istennőnek kölcsön adott.

Az ügyet azonban bonyolítja valami. A színésznő ugyanis elismeri, hogy a fiatalember től kapott bizonyos összeget, összesen 800 koronát, de nem kölcsönként, a zord engedményes pedig fentartja a 800 koronához való jogát.

A bíróság előreláthatóan több tanút fog kihallgatni a különös ügyben s a színésznő

kivánságára ki fogja hallgatni az engedményes tevő fiatalembert is. Nincs kizárva, hogy a pört zárt ajtók mögött fogják letárgyalni, ha ugyan a felek között egyezség nem jönne lére...

Uj részvénytársaság.

Az Uránia színház uj kezekben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 21.

Aradváros egyik legjobban bevált kulturális intézménye az Uránia tudományos és nőtársaság színház átalakul részvénytársasággá. Ez a fiatal műintézet rohammal hódította meg a közönséget, melynek ma legkedveltebb helye, mely állandóan új ötletekkel tartja ébren és fokozza az érdeklődést és a mely még csak ezután éri el tulajdonképpeni fejlődési stádiumát.

Mint részvénytársaság sokkal nagyobb tér kínálkozik új eszmék, új tervek megvalósítására és nincs messze az idő, mikor Arad a budapesti Uránia színház pandánjával dicsekedhetik. A fővárosi Uránia színház primitív vállalkozásból fejlődött a mai magas nivón álló és busásan jövedelmező színházzá és kulturális missziója mellett nagyon szép osztalékokat juttat részvényeseinek.

Ez a példa lebegett az Uránia részvénytársaság alapítóinak szemé előtt, mikor a fényesen jövedelmező aradi Urániát egy részvénytársaság kezelésébe akarják átadni és széles alapokra, modern ujjításokkal és állandó befektetéssel olyan szórakozási helyet teremteni, mely épp úgy, mint a színház, lelki szükségletté válik.

Örömmel üdvözöljük az új részvénytársaság első lépését, melylyel a nyilvánosság elé lép.

Az Uránia részvénytársasággá való átalakításáról a következő tudósításban számolunk be:

Az Uránia színház, mely most magántulajdonosok kezében van, részvénytársasággá alakul át. A részvénytársaság alapító Arad társadalmának előkelőségeiből kerültek ki, ami garancia, hogy ez a műintézet, mely osztatlan népszerűségnek örvend és mely rövid fennállása óta több értékes erkölcsi sikerrel is dicsekedhet, olyan kezekbe kerül, amilyenekkel nemcsak az anyagiak, hanem az erkölcsi kiválóság is biztosítva van. Az alapítók élén Bánhidly Antal báró nagybirtokos áll. Az alapításban résztvesznek rajta kívül Lócs Rezső gazdasági tanácsnok, Guttyáhr Mihály földbirtokos, Lukácsy Lajos ügyvéd, Steiner József műépítész, Montag Manó nagybirtokos, Ransburg Sándor borkereskedő és Róth Zsigmond az Uránia mostani társulajdonosa.

Az alapítók 200 ezer korona alaptőkével alakítják meg a részvénytársaságot. Ebből ötven ezer korona értékű részvényt a mostani tulajdonosok jegyeznek a többi 150 ezer korona ötven korona névértékű részvényt forgalomba bocsátják. A részvénytől kezdve átvesszik az Uránia színházat teljes felszereléssel és megveszik a Simonyi utca 1. számú házat, melynek egyik frontja a Szabadság-térre néz. A részvénytársaság nemcsak kölcsönvevő megfigyelőket fog bemutatni, hanem maga is fog felvételeket eszközölni és képkölcsönző osztályt rendez be. Ez a vállalkozás egyik legjobban jövedelmező ügylet, mely a világhírű Pathé cégnek milliókat hozott. A részvénytársaság június hó 1-én alakul meg és július hó 1-én már birtokába veszi az Uránia színházat. A napokban már kibocsátják a részvényátlírási leveket és bizonyára hamar gazdája akad a kibocsátandó részvényeknek, melyek fényes osztalékokat hajtanak tulajdonosainak.

A hétről.

Napló.

Irtá: egy koalíciós képviselő.

h...! de álmos is vagyok még...
 s az ágy be jó meleg,
 én biz Isten ucsse! — már ma
 A t. Házba nem megyek.
 ...Ah... ah...! Hányra jár az óra...?
 Elmult már tíz óra rég...
 Fel kén' kelni — reggelizni —
 Ej, ráérünk arra még.

Hogy ne volnék fáradt, álmos,
 Hisz e hosszú éjszakát
 Kossuth Lajos emlékére
 Dáridóztuk vigan át.
 Szónokoltunk... társaimból
 Csak úgy ömlött a beszéd,
 A refrainje mindnek az volt:
 Ej, ráérünk arra még.

Pláne fáradt is vagyok, mert
 Márciusnak idusán
 Elveimről, tetteimről
 Zengett dicshimnusz a szám.
 Hiveim beszámolómat
 Jól tudom: el nem hívék,
 ...Hát biz' tenni — mit se tettünk;
 Ej, ráérünk arra még.

Hisz nem mondom, úgy van, úgy van
 Népcsaló — igaz nevünk,
 A honért a szájunk jár csak,
 S érte semmit sem teszünk.
 Ah! Manapság — szent atyám! — ki
 Tartja meg ígérését...?
 Szólni: könnyű — tenni: sulyos —
 Ej, ráérünk arra még.

És tulajdonképpen belátom,
 Hogy mi rosszabbak vagyunk,
 Mint a mameluk elődök.
 Kongó fejjel — nő hasunk
 Fontosb ám a konc, az ordó,
 Mint a megcsalt, kába nép,
 Pedig őket kéne védnünk...
 Ej, ráérünk arra még.

Oszt tudom, egy átkos szerszám
 Az a gyilkos, bős klotür.
 Ámde hogyha engemet — jaj!
 Nyolc miniszter fog körül,
 Mit tegyek hát — int az érdek —
 Ugy szavazok, mint a gép,
 Egyelőre ám azonban
 Ej ráérünk arra még.

Összeült a bankbtzottság,
 A sok fej, nagy tervbe fő,
 Pedig soha magyar zsebhen
 Nem lesz magyar pénz-erő.
 Minek is a', hisz a szöllöm,
 S a birtokom épp elég,
 Bár magyar bankot ígértünk...
 Ej, ráérünk arra még.

Hogyha ráér vashidával,
 S indóházával Arad,
 Mely villanykocsin — haladna,
 S csak lóvasuton — marad;
 Hogyha Montignosz ráér
 Unni szép Tosellijét,
 Kell hát akkor vivmány? hát nem
 Érnék rá mi arra még...?

... Száz szónak is egy a vége
 Érttem mesterségemet,
 Eztán mindig a hon atyja
 S koalíciós leszek.

Blattra téve elkartyázom
 Árpád büszke nemzetét,
 Óseimnek jelszavával:
 Ej ráérünk arra még!

Pártos.

Gyilkos bózaárus.

Az aradi rendőrség fogása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 21

Lapunk mai számában röviden megírtuk, hogy *Mickovits* Antal temesvárott lakó, törökországi származású cukrász ezelőtt három éve nyomtalanul eltűnt. Tegnap azonban egy fás-kamrában megtalálták az eltűnt ember hulláját s kitűnt, hogy az gyilkosságnak esett áldozatul.

A temesvári rendőrség telefonon értesítette az esetről az aradi rendőrséget, megkérte, hogy nyomozza ki és tartóztassa le az Aradon tartózkodó és a gyilkosságban tettestársakként meggyanusított *Pankó* Bogreffet és *Sztojkovics* Bozsidár bózaárusokat.

A telefon értesítés szerint *Nikodém* Traján macedóniai illetőségű péksegéd, aki jelenleg egy gyárvárosi pékműhelyben dolgozik, néhány nap előtt feljelentést adott be a temesvári kir. ügyészséghez, amelyben azt panaszolta, hogy unokabátyja, *Mickovits* Antal gyilkosságnak esett áldozatul. Körülbelül másfél év előtt történt, hogy *Mickovits* egy szép napon nyomtalanul eltűnt. Vagyonos ember hírében állott, öt gyermek apja volt és szorgalmas iparosnak ismerték. Senkisé tudta, hogy hova lett. Az eltűnt négy esztendeig társasüzletet folytatott *Trtkovics* Miloszláv gyárvárosi cukrász mesterrel és 4000 koronája volt befektetve a közös üzletbe. Ekörül a 4000 K. körül támadt a ma kiderített sötét bűnügy.

Nikodém Traján hónapokig kereste unokabátyját, de eredménytelenül. *Trtkovics*, az üzlettárs utbaigazítása nyomán bejárta Amerikát, Szerbiát, Romániát, sőt Törökországot is, mindenütt bátyját keresve, de hiába. Temesvárra visszaérkezve, aztán értesült *Alexis* Milán és *Petrovics* Rafael nevű cukrászsegédektől, hogy a nyomtalanul eltűnt *Mickovits* nem vándorolt ki sehova, hanem meggyilkolták. Ennek folytán feljelentést adott be *Fenyves* Vilmos dr. útján a királyi ügyészséghez, amelyben megnevezte, a gyilkost is. Ez nem más, mint *Trtkovics* Miloszláv, a meggyilkoltak üzlettársa, aki relytélyes módon eltette láb alól az áldozatot, hogy így megszerezhesse annak vagyonát. A nyomozás a legszélesebb mederben indult meg és kiderült, hogy Kassára, Aradra, sőt Krajovára is elterjedtek e sötét bűnügy szájai.

A hatóság, a feljelenté ügyvéddel karöltve, tegnap délelőtt szenzációs felfedezést tett. Megtalálták az eltűnt *Mickovits* holttestét egy sötét fáskamrában elásva. A józsefvárosi Preyer-utcában levő Piszika-féle ház volt a borzalmas lelet-sínhelye. Ott volt ugyanis a közös üzlettársnak egy fióküzletük és ugyanott vitte végbe az embertelen vérengzést a gyanúsított *Trtkovics*. Körülbelül tizenöt hónapja volt már a hulla a földben. A zsákba bevarott hulla teljesen elrothadt már és a pusztá csontváz volt csak meg. A kiásatásnál jelen volt *Fehér* Antal központé vizsgálóbíró, *Vaniss* Dezső királyi ügyész, *Szigeti* Henrik dr. törvényszéki orvos, *Fenyves* Vilmos dr. a feljelentő képviselőjében és *Hajdu* Frigyes dr. a gyanúsított *Trtkovics* védője. A vizsgálóbíró azonnal letartóztatta *Trtkovics* *Miloszlávot*, a gyilkossággal gyanúsított pékmestert, aki azonban konokul tagad. Megindult az eljárás *Jovanovics* Blagoje és

Bacsmarov Mladen péksegédek ellen is, akik állítólag szintén bele vannak keverve a relytélyes vérengzésbe és megindítják azok ellen is, kiket a gyilkosság gyanujával terhelve, az aradi rendőrség fog letartóztatni.

Green Nándor tb. főkapitány utasítására még a tegnapi nap folyamán *Pankó* és *Sztojkovics* kinyomozására indultak *Rédel* János és *Rasztig* István detektívek. Kutatásuk eredménytelenül járt.

Pankó Bogref csakugyan Aradon tartózkodik, bózaárus s Temesvárról jött Aradra február hónapban. Már tavaly is lakott itt s az iparhatóságnál iparendélyt váltott, noha a temesvári rendőrség őt az egész ország területéről kitiltotta. A temesvári rendőrség azonban erről az itteni rendőrséget nem értesítette s úgy eshete t meg, hogy *Pankó* visszatért Aradra s a *Csernovics* Peter-utcában lakást bérelt. Bejelentve azonban a mai napig sincs, mert meg volt neki arra az oka, hogy minél később tudjon meg valamit az aradi rendőrség.

Tegnap este mikor lakására visszatért már ott találta a két detektívet, a kik tudtára adták neki, hogy a temesvári rendőrség megkeresésére rablógyilkosság büntetével gyanúsították és letartóztatják.

Pankó váltig tagadta a gyilkosságban való részvétet. Azt azonban a detektíveknek megmondotta, hogy tud *Mickovits* meggyilkoltatásáról.

Megmotozták *Pankó* s három arany gyűrűt találtak nála, a melyről az aradi rendőrség azt hiszi, hogy a temesvári gyilkosságból származik. *Pankó* azt mondja, hogy a meggyilkolt vele együtt alkalmazottja volt egy Temesvárott lakó s törökországi illetőségű cukrásznak, aki nagyban gyártotta a törökméz és a bózát. Öten voltak nála alkalmazva elárúsítóként s ő ettől a gazdájától kapta a gyűrűket.

Azt is mondja, hogy társának gyilkosait ismeri és meg is tudja őket nevezni. Köztük van a Temesvárott letartóztatott *Trtkovics* is. Arról, hogy ő is tettes lenne, hallani sem akar.

Az Aradról megszökött *Sztojkovics* Bozsidár az ő állítása szerint szintén részes s most *Obecsen* vagy *Törökbecsen* tartózkodik. A temesvári rendőrség Kassán akarta keresni s csak az aradi rendőrség felvilágosítása után irányult a nyomozás a sötét és homályos bűntényben Törökbecse felé, ahol a főbűnösök egyikét *Sztojkovicsot* keresik.

A temesvári rendőrség egyik közege ma Aradra érkezett s holnap reggel *Pankó* Bogreffet Temesvárra szállítja.

A temesvári rendőrség *Rédeli* Gyulát, a bűnügyi osztály legügyesebb detektívjét bista meg a relytélyes bűnügy szálainak bogozásával. *Rédeli* ma Aradra jött s a következőképen mondatja el a rendkívül izgató ügy előzményeit.

Tavaly Sálveszter napján, délután öt és hat óra között ismeretlen tettesek kirabolták *Simonics* Gusman temesvári lakost s elvitték kétezer korona készpénzt. A rendőrség a rablás gyanuja miatt letartóztatta *Sztojkovics* Bozsidárt (akit most a gyilkosság ügyében Aradon kerestek) *Joanovics* Jubát (akit Temesvárott tegnap letartóztattak) *Joanovics* Boguját (szintén le van tartóztatva a gyilkosság ügyében) és *Pankó* Bogreffet. Minthogy azonban ezek a rablást tagadták és bizonyították ellenük nem volt, szabadon bocsátották őket, de az egész ország területéről kitiltották.

Ezen ügyben még folyt a nyomozás, amikor megjelent *Nikodém* Traján *Rédeli* detektív-nél s elmondotta neki, hogy hallomása szerint *Mickovics* Antalt 1906 ban eltették láb alól. Nyomoztak akkor ez ügyben is s megállapították, hogy *Mickovics* volt négyezer koronája, ami eltűnt.

Nikodém ezt Petrovics Traján, Krajován lakó péktől hallotta, aki azt is elmondotta neki, hogy Mitzkovic annak a háznak a kamarájában van elásva, ahol Trtkovics pékmester lakik, ki a meggyilkoltnak ügylettársa volt. A rendőrség kihallgatta a nevezett háznál lakó összes egyéneket s ezek mind azt mondták, hogy Mitzkovicnak barátja és földel már Temes várról mind eltávoztak, de nem tudják, hogy hová lettek. Egyedül egy Bacsmarov Mladen nevű péksegédről tudják, hogy Kassán van.

A kamrát a rendőrség egy elfogadott egyén által kiakarta béreltetni, de Trtkovics a világ minden pénzéért sem volt hajlandó azt bérbe adni. Rédel Kassára utazott s ott meg is találta Bacsmarovot, aki Bozsidar János pek mesternél volt alkalmazva. Kihallgatta őt s azt a szrenzációs vallomást tette, hogy Trtkovics a gyilkos.

Körülbelül nyolc nappal ezelőtt a temesvári rendőrség egy ekspressz levelet kapott Kassáról, a melyben Bozsidar pékmester tudatta, hogy segédje, Bacsmarov előtte azt a vallomást tette, hogy Mirkovics meggyilkolásában részt vett. Mielőtt még letartóztatnák a volna, ismeretlen helyre szökött.

Eskor a temesvári rendőrség megkereste az ügyészséget, hogy engedje meg a faskamra feladását, mert állítólag ott van a meggyilkolt Mitzkovic holtteste.

Tegnap meg történt az exhumálás. Mitzkovic csontvázát meg alálták egy zsákba varrva, fűző helyzetben, feje éles balával több helyen össze volt zúzva.

A temesvári rendőrség intézkedett, hogy Bacsmarov Mladent Macedoniában, a nová váloszinűleg megszökött, le arózássák, konzultusunk úján kézrekerítsék.

Satojkovics Bozsidart ma a temesvári rendőrség telefon megkeresésére Zágrábban tartóztatták le.

Érdekes momentum az, hogy a gyilkosság főreszességével gyanúsított és letartóztatott Trtkovics még 1906 január 26-án feljelentést tett a rendőrségen Mitzkovic ellen ezernégy-száz korona esikkasszása miatt. Ezzel akarta plauzib lissé tenni a meggyilkolt elűnését.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Milliárdos kisasszony, operett. Este: A császári katonái szimű. (C bérlet.)

Hétfő: Varázskeringő, operett. (A bérlet.) Kedd: Válgunk el, vigjáték Mariházy Miklós és L. Zikó Ilma vendégfelleptével. (B bérlet.)

Szerda: Délután: Vig özvegy, operett. Este: Scherlock Holmes kalandjai, szimű. Mariházy Miklós bucsufelleptével. (C bérlet.)

Csütörtök: Eseményi férj, szimű. Mariházy Miklós bucsufelleptével. (A bérlet.)

Péntek: A tündérszerelem, operett. (Bemutató előadás. (B bérlet.)

Szombat: A tündérszerelem, operett. (C bérlet.)

* Mariházy Miklós bucsuja. Az aradi színház nagytehetségű, kedvelt tagja e héten bucsuzik el az aradi közönségtől, hogy új működését, az igazgatót megkezdje. Három estén lép fel Mariházy az aradi színpadon, ahol színessi pályáját megkezdte s ahol a művészsé lett. Az első fellépése kedden lesz, a *Válgunk el* című vigjátékban. Ekkor bucsuzik el Aradtól L. Zikó Ilma is, aki Mariházy társulatához szerződött. Szerdán este a *Scherlock Holmes kalandjai* című detektív-sziműben lép fel Mariházy. A bucsufellepte csütörtökön lesz, amikor az *Eseményi férj* című sziműben egyik legjobb szerepét játssza el.

* A Tündérszerelem premierje. A színház e heti műsora eseményszámba menő premiért

jelz. Pénteken mutatják be ugyanis Huszka Jenőnek és Marcos Ferencnek *Tündérszerelem* című nagyszerű operettjét. A gyönyörű daraból már javában folynak a próbák. A látványos darabhoz a színház igazgatósága teljesen új díszleteket és jelmezeket készíttetett.

* A színház játékrandje. Hétfőn a népszerű Strauss operettet, a *Varázskeringőt* játsszák. Szerdán, Gyümölcsölő boldogasszony napján két előadás lesz. Délután Lenár Ferenc világhírű operettje a *Vig özvegy* kerül színre, este pedig *Mariházy* Miklós lép fel a *Scherlock Holmes*-ben.

* Vasárnap előadások. Holnap két előadás lesz a színházban. Délután a bájos muzsikájú *Milliárdos kisasszony*, című operettet adják. A főszerepeket Sz. Rontay Boriska és Kállay Jolán játsszák. Este Faras Inre szenzációs sziműve, a *Császári katonái* kerül színre.

* Új mozgófényképek. Az Uránia színház ismét érdekes programmal lepi meg a közönséget. A műsor minden egyes száma szép és érdekes. Virágképek, melyekben csak gyönyörködhetünk, egy izgalmas gyémántlopás, humoros kékvők, uti képek, természet utáni felvételek, látványosságok tartják a nagy szerű programot. A közönség kényelmére újítást is léptetett éetbe az Uránia színház igazgatósága. Hétköznapokon, hogy megkímélje a közönséget a várakozástól az előadások folyamán is belehet menni a színházi és nincs várakozási idő, mert az előadások között nincs szünet. Délután 6 órától kezdve egyfolytában játszanak este 10 óráig. A közönség bizonyára örömmel fogja üdvözölni ezt az újítást, melylyel a közönség zavartalanabb szórakozása van biztosítva.

* Az Eggenberger-féle aradi képtárlat ma több értékes műtárggyal gyarapodott. Ezek közül kiemelendő egy pompás elefántcsont legyező, melyre a legújabb magyar művészek festettek gyönyörű miniatúr képecskéket. A legyező, melynek ára négyezer korona, minden ritkaságyűjűnek büszkesége lehet. Érkezett továbbá két nagyszabású Spányi kép és két kedves tárgyú szánerkép *Vastagh György*től. A tárlat iránt a közönség érdeklődése nap-nap után növekedőben van. A művásárlás megkönnyítése céljából Aradra érkezett az Eggenberger-féle egyik társu ajdonosa is, aki holnap, vasárnap, az egész nap folyamán ott tartózkodik a tárlat helyiségében és személyesen nyújt információt a vásárlás végett hozzá fordulóknak.

* A Neogrady kiállítás. *Neogrady* Antalnak kollektív kiállításából a mai nap folyamán *Andrényi Károly* megvette a művész „Érett kálászok” című legnagyobb vászóját. A kiállítás különben ma ismét öt nagy műtérrel bíró képpel gyarapodott. Neogrady magángyűjteményéből ma *Telepy Károly*ól két squarellit és egy olajfestményt, *Eisenhut* Ferenc „A Háremben” című képét és *Kardos Gyulának*, a nemrégiben Nizában elhunyt festőművész egy „Férfifejtanulmányát” küldte le. Mind az öt képre már is kemoly reflektánsok vannak. A kiállítás megtekinthető a *Weiss és Klein cég* műtermében.

* Thomán Istvánné és Justh Lajos hangversenye. Culp Julia mulkóri rendkívül sikerült hangversenye után most újabb művelésében lesz része Arad város zenekedvelő közönségének. Holnap, vasárnap délután öt órakor a *Fehér Kereszt* szálló nagytermében *Thomán Istvánné*, az ismert híres dalénekeső, *Justh Lajos* zongoraművész, *Justh Gyula* képviselőházi elnök fia és *Thomán István* országos zeneakadémiai zongoratanár nagy hangversenyt adnak. A kitűnően összeállított műsor a következő: 1. Beethonven: 32 Variáció. Justh Lajos. 2. a) Gluck: Aria. b) Brahms: An ein

Veilchen. c) Brahms: Der Schmied. d) Schubert: Der Jüngling an der Quelle. Thomán Istvánné. 3. a) Grieg: Nocturne. b) Grieg: Papillon. c) Moszkovsky: Valse E dur. Justh Lajos. 4. a) Massenet: Ouvre les yeux bleus. b) Weckerlin: Mignonette. c) Bartók: Két tót népdal. d) Kálmán L.: Tűzet rak a német tábor Thomán Istvánné. 5. a) Gróf Pejacsevich Dóra: Berceuse. b) Liszt: Rhapsodie 5 sz. Justh Lajos. Az énekszámok kíséretét Thomán István zongoratanár ur látja el. Helyárak: 6, 5, 4 és 2 korona. Jegyek előre válthatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében és este a pánztárnál.

Gróf és vállalkozó.

Csáky Gyula gróf és Meisels Samu.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 21.

Ujabb időben erősen lábra kapott az a szokás, hogy polgári ügyekben peres felek büntető följelentésekkel támadnak egymásra. Ezen a kerülő uton akarnak maguknak polgári előnyöket biztosítani. Ugy látszik, hogy ilyen esettel állunk szemben a gróf *Csáky Gyula—Meisels Samu* ügyben, melyről a fővárosi lapokban már rövid híradás jelent meg.

A legújabb „affaire” így áll:

Mintegy négy évvel ezelőtt betéti társaság alakult, melynek tagjai voltak: id. *Csáky Gyula* gróf, *Csáky Jenő* gróf (Pozsony), *Csáky Lajos* gróf, *Csáky Sándor* gróf és *Meisels Samu* udvari tanácsos. A Csáky-grófok betétje volt egy 565 000 koronáért vásárolt erdőterület, melynek értéke azonban az évek során megsokszorozódott, de amely jóval a vételáron felül meg volt terhelve. Meisels Samu tehertelen réz és higanybányával járult a társasághoz, mely előbb az ő nevében állott és utóbb került a betéti társaság tulajdonába.

Csáky Sándor még az első év során csödbe került és kilépett a társaságból. A visszamaradtak közül Gyula gróf állandó követelésekkel lépett fel a többiekkel szemben és folyvást pereskedett. Legutóbb valami részvénytársaság alakítása miatt pereltek össze. A betéti társaságból részvénytársaságot akartak csinálni és ez alkalomból Gyula gróf fia kötelezettséget vállalt, hogy atyja adósságait kifizeti és félmillió koronával járul a részvénytársasághoz. A határidőre 290 000 koronát be is fizetett, ami nagyobbára adósságok törlesztésére ment, úgy, hogy a fél millió értékű részvényre alig maradt valami.

Meisels és a többi Csáky ennél fogva elejtette a részvénytársaság tervét és megemléstési eljárást indítottak. Ez a per van most folyamatban.

Ebben a stádiumban jött Csáky Gyula gróf feljelentése Meisels Samu belfog ellen, hogy őt *állítólag másfél millióval megkárosította*. A feljelentése alapján az ügyészség elrendelte a cég könyvelnek lefoglalását, ami ellen Meisels tiltakozást és felfolyamodást jelentett be. A tiltakozáshoz csatlakozott Csáky Jenő gróf és Csáky Lajos gróf, akik Meiselsel egyetemesen me bízták *Darvai Fülöp* ügyvédet, hogy az egész eljárás ellen felfolyamodjék.

Időközben *Sándor László* dr. rendőrkapitány folytatja a vizsgálatot és ma délelőtt már ki is hallgatta Csáky Jenő és Lajos grófot, kik mindketten Meisels mellett és javára vallottak. Meisels maga is be van idézve és alighanem a mai nap folyamán kihallgatják őt is.

Csáky Gyulának azt állítják, hogy Meisels megcsalta őket, Meiselsék az állítják, hogy Csáky Gyula gróf meg akarja őket zsarolni. A valóság pedig az, hogy nincsen itt sem csalás,

sem zsarolás, hanem kísérlet egy polgári pernek elintézésére bünyfnyitő uton.

Budapesti tudósítónk jelenti: *Csáky* Lajos gróf, a panaszos testvéröccse ma egy hírlap-író előtt kijelentette, hogy roppantul fájlalja az egész dolgot. *Bátyját* *hihetőleg félrevezették és beugratták*, mert *Melsels* a neki tulajdonított visszaéléseket semmiképen sem követhette el. Ingatlanokról van szó, ezeket nem lehet csak egy egyszerűen elsikkasztani.

Aktuális problémák.

*

Ki felel az aradi tizenháromért?

Görgey Arthur nemrégiben ünnepelte születésének kilencvenedik évfordulóját.

Voltak idők, mikor az egész magyar irodalomban *Gyulai* Pálon kívül nem volt ember, aki a nevét leírta volna. Hazaárulónak bélyegezték.

Hatvan év múlt el azóta, hogy *Görgey* Világosnál fegyvert rakott s hosszú évtizedeken át élt a rettenetes probléma: hazaáruló volt *Görgey* Arthur?

Születése napjának kilencvenedik évfordulóján még sütkérezhetett a saját dicsőségének napjában. A súlyos átokként ránk nehezülő kérdésre meg van már a felelet. A hadi tudomány, a politika és költészet heroszai felmentették a sötét gyanu alól a legnagyobb magyar hadvezért.

A probléma megszűnt, mikor *Mikszáth* Kálmán kimondotta, hogy *Görgey*ről ma már senki sem hiszi, hogy hazaáruló volt. Egész nyugodtan elmondhatjuk, hogy a múlt század legnagyobbjának Pantheonjában díszhely illeti őt meg.

A probléma azonban a kilencvenedik születésnap fordulója alkalmából más alakban vetődött fel.

Woinovich altábornagy a kiváló katonai író egy osztrák folyóiratban *Görgey* ünnepének alkalmából cikket írt, a melyben elismeréssel hajtja meg fejét a nagy katonának, *Isaszeg* és *Vác* hőseit magas piedesztálra helyezi, de számonkéri tőle az — *aradi tizenhárom kiontott véré*t.

Hangosan hirdeti, hogy *Görgey* megbecsülhetetlen, súlyos hibát követett el nemzete ellen. Nem a világosi fegyverrel volt a bűne. Ha nem ragadta volna el a szenvedélye, ha nem hallgatott volna *aradi tanácsadóra*, a kikben izott az osztrákok elleni gyűlölet, akkor nem az orosz fővezér, *Paskievics*, hanem *Haynaunak* adta volna meg magát.

Akkor nem tüzelte volna fel az osztrákok dühét és bosszúvágyát és a szabadságharc nem fulladt volna az *aradi tizenhárom vértanu vére*be.

Ez a legujabb *Görgey* probléma, amelyet egy aktív katonának, a legmagasabb katonai méltóság polcán hatvan esztendő után felvet.

Woinovich Emil altábornagy, a titkos hadi levéltár direktora, a kinek alkalmában van annak a dicsőséges szomorú kornak titkos írásait búvárolni, dobja ki a közvéleménybe ezeket a súlyos vádakokat, amelyekkel *Görgey*ről azt mondja, hogy életének legelhatározóbb pillanatában vesztette el hideg számító képességét és lett urrá felette a szenvedély és gyűlölet.

A győztes hadvezér, aki a kocka fordultával józanul lecsillapult s ridegen kiszámította, hogy korszakjába többé babért nem fűzhet, mindenkivel szemben

al tudta magát határozni arra, hogy serege életét kímélendő, abba hagyta az egyenlősen küzdelmet és békét: de csarben hagyta őt éleslátása s felesleges módon hívta ki nemzete ellen a bresciai hiena haragját.

Ha békeköveteit nem *Paskievics*hez, hanem *Haynaub*hoz küldi, akkor ennek kőszive csakhamar megpuhult volna s a kezébe került magyar hősekkel szemben kegyelmet gyakorolt volna.

Woinovich altábornagy csak azzal védi *Görgey*t a rettenetes váddal szemben, hogy aradi haditanácsa kényszerítette, mintegy erre a ballépésre s így az akkori hangulat áldozatai az aradi tizenhárom.

Woinovich altábornagy tisztán katonai szemüvegen keresztül bírálja a nemzeti gyász korszakának eseményeit és katonai őszinteséggel meg is mondja.

Ehhez a kérdéshez mi természetesen nem nyulunk hozzá ennek a cikknek a keretében, csak szárazon elmondottuk az igazgató problémát, amely bizonyára bő vitatkozásra ad alkalmat.

Lehet, hogy az a csodás ember még azt is megéri, hogy az a probléma is megoldódik s bebizonyul, hogy helyesen illetve úgy cselekedett, a hogy csak legjobb meggyőződése szerint, az összes mérlegelendőket mérlegelve cselekedhetett.

Annál bizonyos már ma is, hogy az aradi tizenhárom szent emlékének még kegyeletteljesebbé és dicsőségesebbé teszi a kérdés, ha ugyan azt a tiszteletet, melylyel minden civilizált nép az aradi vesztőhely felé tekint, fokozni lehet. Tr.

A horvátok kiáltványa.

Az önálló bank ügye.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 21.

A horvát koalíció ma kiáltványt adott ki a horvát néphez. Valósággal megdöbbentő az a szuverén hang, amelylyel a magyar kormány cselekedeteit, az új választások elrendelését és a tartománygyűlés megalakulása előtti elnapolást bírálják. A kormánynak nehéz munkája lesz rendet teremteni Horvátországban, ahol nem lesz előbb nyugalom, míg a sérelmes vasuti pragmatikán megfelelő változtatásokat nem eszközölnék.

Távirati értesüléseink:

A horvát koalíció kiáltványa.

A horvát koalíció ma adta ki a horvát nemzethez intézett manifesztumot, amelyet negyvenhárom horvát képviselő írt alá, közöttük *Pejacsevics* Tivadar gróf, volt horvát bán is.

A manifesztum utal elsősorban arra, hogy az országgyűlést elnapolták, mielőtt még megalakulhatott volna, ami Horvátország alkotmányos életében páratlan eset. Felemlíti a konfliktust, amely Magyarország és Horvátország között a vasuti pragmatika folytán kitört, melynek következménye volt, hogy *Rakodczay* Sándor bán a horvát országgyűlést feloszlatta, de azután lemondott. *Rauch* Pál báró vállalta a bán állást, dacára annak, hogy sem pártja, sem hívei nincsenek a horvát nép között. A nép azzal felelt, hogy kétharmad többséggel választotta be a koalíciót az országgyűlésbe.

A küzdelem, amely most Horvátországban folyik, az alkotmányosság, vagy az abszolútizmus körül forog. Figyelmébe ajánlja a koalíció a népnek, hogy nyugodtan viselkedjék. A koalíció úgy fogja fel a viszonyt Magyarország és Horvátország között, mint két egyenjogú nemzet és két állam konfliktusát. A kiáltvány felemlíti *Wekerle* Sándor miniszterelnök nyilatkozatát is, amelyben a bán a magyar kormány exponensének tekinti és amelyben megtagadja a horvátországyűlés jellegét. *Rauch* báró ezt türte, sőt a vasuti pragmatikát is elfogadta.

A kiáltvány végül kijelenti, hogy a bizalom, mely a választásoknál a koalíció irányában megnyilvánult, ennek legnagyobb ereje. Kéri, hogyha majd ismét választásra hívnák fel a nemzetet, még nagyobb erővel védelmezze meg álláspontját.

A manifesztum így végződik:

A koalíció nem enged és nem hátrál.

Hoitsy Pál az önálló bank mellett.

A képviselőház folyosóján ma nagyobb csoport függetlenségi párti képviselő vitatkozott az önálló bankról. A csoportban ott volt *Hoitsy* Pál is, a függetlenségi párt egyik alelnöke, akitől megkérdezték, mi történik akkor, ha az önálló bankot 1911-re fel nem állítják.

Hoitsy Pál így felelt:

— A bankkérdés az, amelyből semmi körülmények között nem engedek álláspontomból. Erre a kérdésre *kihuzom a bicskám* és *lenyuzom a hatvanheteseket*. Az önálló bank felállításához minden erőmmel ragaszkodom. Ha a többség és a kormány a bankszabadság meghosszabbítása mellett határozna, én a magam személyére levonom a konzekvenciát és azok közé állok, akik a nemzeti bankért harcolnak. Nem bánom, forduljon fel minden, de az önálló banknak meg kell lennie.

Jönni fog, mert jönni kell.

Justh Gyuláról, a képviselőház elnökéről ma a képviselőház folyosóján az a hír terjedt el, hogy a bankkérdésben a legradikálisabb álláspontot foglalja el és okvetlenül követeli az önálló banknak 1911-ben leendő felállítását, ha pedig a kormány erre nem lenne hajlandó, *kész elnöki állásától megválni és az ellenzék élére állni*.

A *Pester Lloyd* egy munkatársa ma este fekereste *Justh* Gyulát, aki e híresztelésekre így nyilatkozott:

— A függetlenségi párt és vele én is azon az állásponton vagyunk, hogy a bankprivilegium meghosszabbításának nem szabad megtörténnie. Az önálló bankot 1911-ben fel kell állítani. Hogy én ellenkező esetben az elnökségről lemondanék, azt nem hangoztattam, miután a bankkérdésnek az elnöki méltósághoz semmi köze sincsen. Igaz, hogy ha az önálló bank felállításának kérdése tárgyalatnék, én csakugyan a mozgalom élére állanék. Kizártnak tartom, hogy a függetlenségi párt ebben a kérdésben álláspontját megváltoztassa. Abban a nem várt esetben, ha a hatvanhetes politika művészetének sikerülne az önálló bank felállítását megakadályozni, az a kormány, amely ezt türné, a választásokon okvetlenül megbuknék és az ilyen kormányt egy percig sem támogatnám. Ha a hatvanhetes politikusok eljárásukat folytatnák, úgy

általános forrongás következne és én a mozgalom élére állanék. *Az önálló banknak muszáj jönnie.* Nem igaz, hogy nem vagyunk elég erősek, mert végső esetben én magam képes lennék egy olyan pénzügyi csoportot összeállítani, amely az önálló bankot megteremtene.

A nap furcsaságai.

A megijesztett rendőrkapitány.

Arad, március 21.

Tetszik ismerni azt a híres operettet, amely előadásánál a karzat akkor szokott a vastagsig felmelegedni, mikor egyik felvonás úgy végződik, hogy a esibész nyakon csipi a rendőrt s ezzel a kommandóval, hogy:

— *Aló marsch a dutyiba,* András bácsit maga előtt szépen, annak rendje-módja szerint, úgy ahogy még a dzsia-dzsiu feltalálása előtt szokás volt bekíséreni.

Nehogy hatóság elleni erőszak miatt kerüljünk a vádoltak padjára, kijelentjük, hogy ez csak az operettben van így.

Az életben nem így van. Csak majdnem így van. Minthogy hatóság elleni „majdnem” erőszak ez idő szerint még nem büntethető, tehát bátran elmondhatjuk, hogy igenis ez az utóbbi eset tényleg, a valóságban lejátszódott, még pedig ma, 1908. március 21-én szombaton délelőtt a Zsófia-utcai tüzeset alkalmával.

Cser Vendelin tudniillik ott lakik a Zsófia-utcai házban, ahol ma délelőtt a tűz pusztított. Ez azonban Cser Vendelint éppen nem érintette valami tragikusan. Amennyiben oly részeg volt fentisztelt ur, hogy nevét megszegyenítő bizonytalansággal konstata, hogy még a leghatalmasabb csert is megingatja a viharok árja.

Cserünkben belül viharzott. Az alkohol hajladoztatta hol jobbra, hol balra, s tüzesen fénylő szemével, hülye nevetés kíséretében szemlélődött a ropogó tűz fényében.

Mintha Füzfa Mihály szomszéd házat nyaldosta volna végig hosszú nyelvvel a pusztító elem, oly kevéssé bántotta őt, a kinek csak felesége és két gyermeke rekedt benn az égő házban.

Az egyszeri sváb is úgy imádkozott, hogy

*oh du heiliger Flóridn,
schütz unsere Häuser
Nach bars sein*

akkor csak természetes, hogy Cser Vendelin, a berugott, az alkohol hatása alatt fordítva látott mindent, s azt hitte, hogy a szomszéd háza ég és nem az övé.

Igy állhat az ós erdők disze, a névrokon, miként Cser állott az égő ajtó előtt.

Az ügyeletes rendőrtisztviselőnek jelentik, hogy a házban egy asszony és két gyermek van, a kiket a korcsnában járó Cser bezárt.

— Azonnal nyissa ki az ajtót, riad rá a rendőrtiszt.

— Minek nyitnám, nem nyitom — szolt jupiteri nyugalommal barátunk.

— Hogy hívják magát, szolt az ügyeletes, s erre előveszi noteszét, hogy felírja az engedetlenkedő pálinka kazán nevét.

— Hogy engem hogy hívnak azt megmondhatom, Cser Vendelinnek. De hogy hívják magát, szolt még juppiteribb flegmával s a zsebébe nyul, előveszi noteszét, hogy a rendőrtisztviselő nevét feljegyezze.

— No ja itt én vagyok az ur, majd megfogom mutatni ki parancsol? Tessék szépen a városházára menni, mert én meg fogom indítani az eljárást magánlak sértésért.

— Miért törték be a lakásom ajtaját? Ki fogja megcsináltatni? Én nem.

Bzzel se szé, se bezzel odainti az egyik rendőrt s megparancsolja kísérje be a rendőrtisztviselőt a városházára.

Cser Vendel, mint aki dolgát jól elvégzte, ott hagyott tüzet, vizet és minden égő egyebet, elment a szomszédos korcsnába, ahol jégbe hűtött rosztopcsinnal eloltotta égő gyomrának az ő szomszúságát.

A tüzoltók kimentették az elalélt gyermekeket és az asszonyt a füsttel telt szobából.

HIREK.

Hivatalos tavasz.

Arad, március 21.

Szezonról írni rossz szokásom — tavaszszal, ősszel, télen, nyáron — S mivel most van rá alkalom — szezonügyről cseveg dalom. — Ma ugyanis a nap s az éjjel — demokratikus szenvedéllyel — egyenlők lettek teljesen: — nincs semmi különös ezen. — Rég hirdetik az országházban — egyenlők vagyunk mindahányan — és senki se tagadja azt — hogy egyenlő ur és paraszt. — Egyenlő a gróf és a béres, e gondolat mi szép, mi kéjes! — Sőt elgondolni égi kéj — egyenlő lett a nap s az éj. — Az egyenlőség szent nevében — korzozhatunk az enyhe éjben — és alhatunk a nap során: — most nincs *későn* és nincs *kordn*. — A hölgyek sétálhatnak éjjel — nem törődve a szobeszéddel, — rossz hír ha róluk szárnyra kap — van mentességük: hogy egyenlő az éj s a nap

Emellett még egy esemény, — amelyért bünbe esem én — és rimet másik rimre füzve — belésem költői tűzbe. — Ma tudniillik hivatalból — a költők ajkán méla dal szolt — mivel a tisztos kikelet — hivatalból megérkezett. — A szél hivatalból ziteg — es szépet zug mindenkinek, — hivatalból zöldül a föld — s a honfi felöltöt felölt. — Hogy most hivatalos tavasz van — rejtőzik némi baj is abban, — A nap hivatalból ragyog — s én ilytájt szerelmes vagyok. — Ez így tavasszal minden évben — hivatalból esik meg vélem, — hiába küzdök ellene — legyür a tavasz szelleme!

— zab.

— A király állapota. Schönbrunnból jelentik: Ő felsége állapota állandóan kitünő. A határozott javulás tartós. A hőmérséklet tegnap egész nap és este is egészen normális volt. A mai éjszakán ő felsége nyugodtan és zavartalanul aludt, ami a legjobb hatással volt összérzésére. Ma reggel a felség, a midőn a megszokott korai időben felkelt, lényegesen jobban érezte magát, mint tegnap. Köhögés és nátha ugyan még nem szünt meg, mindkettő azonban szünőfélben van és alapos a remény, hogy a meghülés eme könnyű szimptomái is mielőbb el fognak mulni. Ő felségének ma ismét kitünő étvágya volt és a délelőttöt munkával töltötte el. A déli órákban a nagy folyosón sétát terveznek. Ha az enyhe időjárás tart, úgy a felség nemsokára megkezdheti a szabadban sétáit.

— Vilmos császár utazása. *Korjuból* sürgönyzik: Ideérkezett jelentések szerint Vilmos császár április 3-ika után fog Korjuba érkezni. Az Achilleon villában serényen dolgoznak, hogy a villa újból való berendezését befejezzék.

— A berlini újságírók üdvözlése. A magyar parlamenti újságírók szindikátusa Rákosi Jenő és a szindikátus tagjainak aláírásával ellátott üdvözlő táviratot küldött a berlini parlamenti újságíróknak, a

kik 10k tudvalevőleg a parlamenttel afférikük támadt.

— Letartóztatott lelkész. Páris-ból táviratozzák: Annecyban letartóztaták B'ane abbét, a Villards sur Thomes vikáriusát, mert a papnak a papi épülettől való kintasításakor a néj tömeget ellentállásra isgatta.

— Ha a kadét haragszik. *Budapesti* tudósítói ik jelenti: Ma déiben a budai Lánchídfe tájél tán Schuller János 52. gyalogezredbeli tiszt-helyettes az utcán egy kisebb katonai csapatot vezetett. A csapatall szemben hajtott számozatle n kocsiján *Solymsz* Géza bérkocsissegéd. Amik or a csapat mellé ért, elfordította a lovakat, de a kocsi mégis közvetlenül a csapat mellé lett haladt el. Baj nem történt, de a tiszt-helyettes éktelen dühbe jött, oda lépett a kocsihoz és kardot rántva végig vágott a kocsison e szavakkal: „*Hunds ungar!*” A kocsis (astorával visszavágott a közönség soraiban pedig számosan, akik látták a jelenetet és hallották a szitkozódást, nekimentek a kadét-nak, aki szorongatott helyzetbe került. Többen megakarták verni, s a csapat néma szemlélője volt a botránynak, amelynek a közelben álló rendőr vetett véget. Kiszabadította a tiszt-helyettes, aki azután tovább vezette a csapatot. A rendőr a főkapitányságon jelentést tett az esetről, a rendőrség pedig a hadtestparancsnokságnál megtette a garázdálkodó tiszt-helyettes ellen a feljelentést.

— Odillon Helén ügye. *Odillon* Helén férjzett Pecsics Béláné gondnoksági pere tudvalevőleg most folyik Bécsben. A bécsi bíróság a kiváló művésznőt ugyan még mindig *Girardi* komikus nevének tartja, dacára annak, hogy Odillon Helén rég elvált első férjétől, sőt most már harmadikban ment férjhez és pedig Pecsics zágrábi gyógyszerészhez. A m. kir. Kuria is végérvényesen kimondotta, hogy Pecsicsné magyar alattvaló és így vagyonának kezelése is magyar bíróság hatáskörébe tartozik. Ez alapon vizsgálta meg a művésznőt *Kovács* Izó dr. budapesti orvos, aki háromnegyed évi vizsgálat eredményeként most terjedelmes jelentést tett *Novák* V. ker. járásbírónál s véleményében elentében a bécsi szakértő orvosokkal Odillon Helént teljesen épelméjűnek s kiválóan értelmességűnek vallja. Ez a vélemény bizonyára érvényesülni fog a bécsi bíróságok döntésénél is és azokat méltányos határozatra fogja készteíni; a rendkívüli érdeklődéssel várt ügy tehát elég bonyodalmas és zavart helyzetet teremtett.

— Nálalozás. Borosjenő községben tegnap meghalt a község egyik legtiszteltebb és legszerettebb polgára *Stern* J. Vilmos kereskedő. A megboldogult hosszú időn át volt a zsidó hitközség elnöke és ezen minőségében sokat buzgózkodott a hitközség felvirágoztatásán. Az elhunytban *Sebestyén* József dr. ügyvédjelölt és *Stern* Miksa a borosjenői faipargár főhivatalnok a atyjukat gyászolják. Temetése vasárnap d. e. tizenegy órakor lesz Borosjenőn.

— A magyar-osztrák flotta Gibraltárban. Gibraltárból táviratozzák: A két páncéloscirkálóból és két torpedószusból álló osztrák-magyar hajóhadosztály Barcelonából hat napi tartózkodásra ideérkezett. A vendégek tiszteletére ünnepeket rendeznek.

— Tüntetés Zola emléke ellen. Párisból táviratozzák: A nacionalista liga ma reggel felhívást bocsátott ki, amelyben heves szavakkal tiltakozik az ellen, hogy a parlament elhatározta Zola földi maradványainak a Pantheonban való elhelyezését. Együttal e hó 21-re tiltakozó népgyűlést hív össze, amelyben Maurice Barrés képviselő és akadémikus beszédet fog tartani. Ugy hallatszik, hogy e népgyűlésen fogják elhatározni, hogy április 2 án, amely napon Zola holttestemét a Pantheonba átviszlik,

nagy nacionalista utcai tüntetést rendeznek a Pantheon előtt.

— **Hajókatasztrófa.** Adenből táviratozzák: A Laeis nevű német gőzös, amely a németausztráliai hajózársaság tulajdona, egy Lloyd-távírat szerint a Vörös-tengeren 22 fok északi szélesség és 36 fok keleti hosszúság alatt egy sziklára szaladt és elsüllyedt. A hajó tiszteje és legénysége a Glencarn angol gőzösre érkeztek Adenbe.

— **Tizennyolc gyermekének gyilkosa.** *Sevil-léből* jelentik: A rendőrség borzalmas bűnténynek jutott a nyomára. *Rodriguez* Félix cipészmeister, egy fanatikus anarkista, körülbelül huszonöt éve él vadházasságban egy nővel. A viszonyból huszonkét gyermek származott, de csak tizennyolc maradt életben. *Rodriguez* egyik gyermek születését sem jelentette be az anyakönyvi hivatalban, hogy hivatalosan ne is vegyenek róluk tudomást. A napokban az asszonnyal egyetértve *Rodriguez* tizennyolc élő gyermekét, egyenként lepedőbe kötve a kertben ásott gödörbe temette és elföldelte. A cipész kihallgatásakor, azzal védekezett, hogy a gyermekek betegek voltak és meghaltak, de a halálukat titokban tartotta, mert nem volt pénze a hivatalos költségekre. A vizsgálat azonban igazolta, hogy a gyermekeket élve temették el. A gyilkos emberpárt letartóztatták.

— **Uj főispán.** Lapunk mai számában ilyen címmel kurtizomként közöltük a „Magyar Est-tilap” azon híradását, hogy Békésmegye főispánja minden valószínűség szerint *Döry Pál*, Tolnamegye alispánja lesz. E közleményt kommentárral kísértük, amelyben csodálkozásunknak adtuk kifejezést, hogy a már rég megtörtént főispáni kinevezésről egy fővárosi lap most közöl kombinációkat. Furcsa véletlenségből azonban az a kézirat, amelyet a M. E. ezen híréhez használtunk, a nyomdában elkallódott és így a hír minden megjegyzés nélkül jelent meg. Az Aradi Közlöny a főispáni beiktatásról annak idején több cikkben megemlékezett, nagyon természetesen tehát, hogy ez a fatális hirtelenség önhibánkon kívül került ilyen alakban nyilvánosságra.

— **Letartóztatott magyar mágnás.** *Milanóból* jelentik: *Castiglione de Popeli* olasz községben letartóztatták az automobilján utazó *Bánffy Miklós* gróf kolozsvári főispánt és a szintén magyar származású sofőrjét. A gróf automobilja a község közelében elgázolt egy *Pocini Ottavio* nevű két esztendőes gyermeket, akiknek jobb karja eltört és fején halálos sérülést szenvedett. Az automobil tovább akart száguldani, de a menekülésben megakadályozták és úgy a gróft, mint a sofőrt letartóztatták. Közelebbi részletek még hiányoznak.

— **Felolvasás.** *Wagner József* dr. főgimnáziumi tanár hétfőn délután öt órakor a liceum dísztermében a *programzenéről* szongorakísérettel mellett felolvasást tart.

— **Ujtás a bejelentő hivatalban.** Tizenöt évvel ezelőtt szervezte Arad város a bejelentő hivatalát, mely tagadhatatlanul hozzá járult ahhoz, hogy közbiztonsági viszonyaink azon a színvonalon állanak, amelylyel büszkélkedhetünk. Tizenöt év óta Arad lakossága hatvan ezerre emelkedett s a bejelentő hivatal munkája óriási méretekben szaporodott meg. A személyzet, mai létszámával már alig-alig győzi. Azért a számvevőség azt ajánlja a tanácsnak, hogy ezentúl minden magán tudakozódás után tíz fillér díjat szedhessen a bejelentő. A tanács ma foglalkozott ezzel a kérdéssel s hozzájárult a számvevőség előterjesztéséhez. Az így befolyt összeget a rendőrség megjutalmazására fogják fordítani.

— **A csatorna hálózat bővítése.** A tanács mai ülésében elhatározta, hogy az *Aulich- és Fiórián* utcákban a *Shoner* csatornákat megépíti.

— **Doktorrá avatás.** *Goldzieher* Albert, az aradi jogász ifjuság egyik tehetséges tagját, ma avatták a jogi tudományok doktorává a kolozsvári egyetemen.

— **Aszfalt a Kinizsi utcában.** A *Szent-Péter-tér* környékének háztulajdonosai azzal a kérelemmel fordultak a tanácshoz, hogy a *Kinizsi-utca*t egész a Szarvas-utcaig aszfalttal burkolja. A tanács ma tartott ülésében kimondta, hogy a kérelmet teljesíti, mert a kövezési alapon meg van erre a kellő fedezet.

— **Nagy sztrájk a fővárosban.** Megirtuk három héttel ezelelt, hogy a Danubius hajógyárban kizárták a torpedóosztály munkásait. Ez a kizárás még javában tart és most újabb munkabeszüntetés történt a gyárban. A hajómunkások munkája a torpedóosztály munkásainak kizárása következtében erősen megnövekedett. A munkások most a több munkával szemben több bért követeltek, de a gyárvezetőség kérésükkel leghatározottabban elutasította a munkásokat és azzal fenyegetőzött, hogy a gyár összes munkásait kizárja. Erre a munkások tegnap azzal válaszoltak, hogy kétszázötven hajómunkás megszűntette a munkát. Még tegnapelőtt este történt a munkabeszüntetés. A hajómunkások már tegnap reggel óta nem dolgoznak és bejelentették a rendőrségnek, hogy sztrájkantányjuk Ujpesten van. A gyárvezetőség a munkabeszüntetésre azzal válaszolt, hogy felhívást intézett a hajómunkásokhoz, álljanak munkába, mert akit ma estig munkában nem fognak találni, annak kiadják a munkakönyvét. A vas- és fémmunkások szövetségében az a terv merült fel, hogy a Danubius gyárat, amíg a torpedó és hajóosztály munkásainak ügye elintézését nem nyer, bojkottálják, mert a gyárvezetőség az utóbbi időben minden alkalommal szembehelyezkedik a munkásokkal és amint ezeknek valami kérelmük vagy óhajásuk van, azonnal kizárással fenyegeti meg őket.

— **Elvérzett anya.** *Csatlós Jánosné* magyar-pécskai lakost tegnap délután hirtelen szülés fájdalommal fogták el. A szerencsétlen asszony egyedül volt otthon a házában és mivel nem részesülhetett orvosi segélyben, elvérzett. Az ujszülött gyermek életben maradt.

— **Kun Irén szerencsése.** A szerencse istenét tudvalegőleg nőnek ábrázolják az ókori görög és római szobrok, de a Központi szálló tegnapi nagy tombola estélyén történtek után azt kell hinnünk, hogy *Fortuna* valaképen férfi, aki szereti a szép hölgyeket és szívesen juttat nekik a bőség szarujából. A kitünően sikerült tombolaestélyén *Kun Irén* a színház bájos művésznője is megjelent egy nagyobb társasággal, de csak tizenegy óra felé, amikor pedig már az összes jegyek elfogytak. Valamelyik udvarias fiatalember egy kedves mosolyért átadta *Kun Irén*nek a tombolajegyét. És mi történt? Ez a jegy vitte el a főnyereményt, egy értékes, remek foglalatú velencei tükröt! Ezek után azt hisszük, joggal állíthatjuk, hogy *Fortuna* férfi, aki viszonyt kötött *Kun Irén*nel és ismeretségük első napján fejedelmi ajándékkal kedveskedett neki. Tehát *Kun Irén*nek udvarlója és szerencsése van egy személyben.

— **A mindenható szerelem.** Budapesti tudósítók jelentik: *Balogh Mária* rendőri felügyelet alatt álló leány, *Salamon Sándor* 20 éves pincért maga mellé vette. Szerette a fiút és ellátta minden jóval, amire telt, de a fiú többet kívánt, sokkal többet és emiatt gyakran összevesztek. Legutóbbára tegnap délután, amikor a veszekedésből verekezés lett és *Salamon Sándor* kiütötte *Balogh Mária*nak a szemét. A verekezés a *Mátyás tér* 12. számú ház udvarán történt és mire rendőr érkezett, már nem találta sem *Salamon Sándort*, sem *Balogh Mária*t, mindketten megszöktek. A leány csak sokkal később került elő. Tagadta, hogy a fiú ütötte ki a szemét, az nem tehet semmiről, ő esett el és ez alkalommal folyt ki a szeme.

— **Ha nem igazat beszélek, mondotta, fúson ki a másik szemem is!**

— **Tűz.** Ma délelőtt tíz órakor *Balog István* tulajdonát képező ház padlásán tűz ütött ki, amely gyors elharapódzással pusztította el a

tetőt. A házban több lakás is leégett, amelyekből a butorokat az ablakon keresztül kidobálva tudták csak megmenteni. A tűz okát esideig nem lehetett megállapítani. A kár elég jelentékeny.

— **Öngyilkos katona.** Budapesti tudósítók jelentik: *As István* ut 3. számú ház udvarán öngyilkossági szándékból mellbelötte magát *Wéber Simon*, a 48. gyalogezred kőakatonája. *Wéber* életveszélyesen megsérült és a mentők a XVII. helyőrségi kórházba szállították. Öngyilkosságának oka állítólag az, hogy még szombaton szásadától megszökött és most nem mert visszamenni.

— **Eltűnt gyógyszerész.** Ily című minapi hírünkre vonatkozólag már közöltük, hogy az a „Nip” téves tudósítása folytán került lapunkba. Ma este megjelent szerkesztőségünkben *Halápy Frigyes* fővárosi gyógyszerész, akiről a hír szólt s aki személyes megjelenésével igazolta, hogy ő egyáltalában nem tűnt el. A sajnálatos félreértésből támadt kellemetlen hiradást tehát újból készséggel igazítjuk helyre.

— **Ma utóljára Salvátor sör csaplás!** Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy még 2 hétig valódi Salvátor sört csak üvegben árúsítok. Kiváló tisztelettel: *Rónai A. János*, Központi Szálloda.

— **Havas Sándorné női divat és conectio** műterme Arad, Salacz-utca 4 szám alatt megnyit. 1354

— **Közelednek a husvétüi ünnepek** s a legszebb legértékesebb piros tojás a beteg emberre nézve ha huzvétra meggyógyul. A legtöbb betegségnek kuforrása az idegek betegségei s gyengeségi állapota, ezer és ezer ember sanylődik e bajokban. Pedig a segítség, a gyógyulás oly közel van, oly kézenfekvő. Olvassák el a betegek vagy hozzátartozók az ingyen könyvet a villamos gyógyomódról, melyet lapunkra való hivatkozással ingyen és bérmentve küld meg mindenkinek az Elektro vitalizer orvosi rendező intézet, Budapest, Károly-körút 2. félemelet 50.

— **A temesvári kiállítás.** A temesvári Elemezési, háztartási és konyhaművészeti kiállítás, mint már megirtuk, április hó 11 én nyílik meg a városi Vigadó összes helyiségeiben, a legteljesebb sikerre való kilátással. A kiállításon számos magyarországi város is részt vesz és legutóbb Budapest főváros tanácsa határozta el a kiállításon való részvételét, mely célra nagyobb összeget szavazott meg. A kormány is elismeri a kiállítás nemes intencióit és a földművelésügyi miniszter is méltányolva ezeket az intenciókat kétezer korona segélyt adott a kiállítás céljaira. Jelentkezéseket még április elsejéig fogad el a végrehajtó bizottság. (Temesvár, Koronahereg-szálló.) 1356

— **Rumcompositio** 1 literhez 20 kr. *Leber* aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weiszal. 191

Gyermekek egészségét fenntartani

sokkal könnyebb, mint a betegeket meggyógyítani. Ha a gyermekeket az annyira rettegett nyári betegségek: hasfolyás, hasmenés, bélszék, stb. megakarjuk óvni, tápláljuk a maga nemében egyedülnek ismert „Kufeké”-gyermekliszttel, amely egészséges és bélszék, valamint gyenge, a fejlődésben visszamaradt gyermekeknél kitünően beválik. „A cse-csemő” tanulságos füzet ingyen kapható az árúsító helyeken, vagy R. Kufeké, Wien, I.

• A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás •

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitünő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

• Kapható ásványvízforrásokban vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8. •

TORVÉNYKEZÉS.

§ **A Polónyi—Lengyel-ügy.** Budapesti tudósítók jelentik: A nagy pör sok huzavona után végre eljutott a végállomáshoz, amelyet a Kuria tegnap a budapesti esküdtbírószágban jelölt ki. A sajtópör tárgyalására vonatkozólag, amely iránt óriási az érdeklődés, ma illetékes helyen kijelentették, hogy az esküdtbírószág a Polónyi—Lengyel-ügyet a következő ciklusban, április

második felében, a husvétünnep után fogja tárgyalni.

Budapesti tudósítónk jelenti: *Zsitvay* Leó, a budapesti törvényszék elnöke a Polónyi-Lengyel féle sajtóper tárgyalásáról egy hírlap-író előtt kijelentette, hogy a per fő tárgyalását április hatodikára tervezte. Közben azonban kiderült, hogy az iratok csak napok múlva érkeznek vissza a kuriától, továbbá még meg kell állapítani a tanúk számát és csak mind-azek után lehet meghatározni, hány napot vesz az ügy tárgyalása igénybe. Valószínű, hogy a per tárgyalásának kezdete a husvétünnep utáni időre marad.

§ **Rosszálásra ítélt táblabíró.** A lipótvári járásbírószék vezetője *Vitális* Kálmán táblabíró az elmúlt évben feltalált valami új szerű méh-kast. Hogy ezt a szabadalmát értékesíthesse a járásbírószéknek egy fel nem használt helyiséget berendezte asztalosműhelynek és *Huszka* János bőrtőrdőt, aki ért az asztalosághoz, elvonta a rendes foglalkozásától s beállította méh-kas-készítőnek. A táblabíró azonfelül még két hivatalosolgát is felhasznált privát céljaira, akiket ha vacsora vagy ebéd volt nála, liberálba bujtatott s felszolgáltatta velük az ételeket. Ezek a visszasságok tudomására jutottak *Vitális* felsőbb hatóságának, amiért elrendelték a fegyelmi eljárást. A kir. kuria kisebb fegyelmi tanácsa ma elsőfokon foglalkozott *Vitális* Kálmánnak fegyelmi ügyével s *Kuchler* Gyula koronabíró helyettes indítványára rosszálásra ítélte a vádlott táblabírót.

§ **A Lynar-ügy** zsarolója. Berlinből táviratozzak: *Schlanker* Ottó, az elhunyt *Albrecht* porosz herceg volt lovásza ellen, aki a porosz királyi ház két tagját meg akarta zsarolni, tegnap tartották meg a büntetőkamara előtt a titkos tárgyalást. A vádlottat a herceg udvartartásában egy baleset miatt évekkel ezelőtt nyugdíjba helyezték. Ez év elején az elhunyt herceg fia, *Henrik Frigyes* porosz herceg és annak az udvari marsallja, *Osten* leveleket kapta a vádlottól, aki a *Hohenau* és *Lynar* ügyben történetekre célozva 500 márkát kért a hallgatásáért és azzal fenyegetődött, hogy ha a pénzt egy meghatározott napig meg nem kapja, a császárral közölni fog bizonyos dolgokat. A vádlott hasonló módon *Albert Joachim* herceget is meg akarta zsarolni. A vádlottat a bíróság egy évi fogházra ítélte.

Uj könyvek.

„Uj bányatörvényünkben köszönünket szabaddá kell tennünk” cím alatt *Fehér Manó* dr. oravicai ügyvéd, bányajogi író a napokban megjelent kis terjedelmű, de annál tartalmasabb munkájában az új magyar bányatörvény megalkotását sürgetve a köszön szabaddá tétele mellett foglal állást. A köszönbányászattal iránt a kormány szentelek-és szénbányászati akciója révén nagy az állandó érdeklődés és az alkotandó új magyar bányatörvényben eminens fontosságú szerep jut. Ha a köszön kérdését törvényhezárunk sikeresen oldja meg s ha a sok ellentétes érdeket oly módon sikerül majd kiegyenlíteni, hogy a bányászati érdekek abban megvédezenek, az új magyar bányatörvény hazai szénbányászattal s vele hazai nagyiparunk alapvetője lesz. A köszönkérdés témáját régóta tárgyalják már bányász körökben, a legutóbbi időben már a jogászvilág is foglalkozott vele; az igazságügyminiszter az új bányatörvényjavaslat tervezetét és annak indoklását az összes ügyvédi kamaráknak észrevételezés, illetve véleményezés végett megküldötte. A kis munkát a hazai bányászati iránt érzett, igaz lelkesedés és paratlan önzetlen egyszerűséget iratta meg *Fehér Manó* dr.-ral, a melyért még a veie egyet nem érték köszönését és elismerését is méltán megérdemli. A könyv minden hazai könyvkereskedőnél kapható *Ara* 70 fill.

„Ébresztő.” Tudományos népszerű füzetek: *Mogyan lett a vallás?* *Spencer* Herbert nyoman. II. *Voltaire*: *Boulainvilliers* gróf ebédje? *Párbeszéd* a vallási dogmákról. III. *Hogyan lett az ember?* *Irta* *Doctor*. *Ara* 1-1 füzetnek 20 fillér. IV.-V. *Menger* Antal dr.: *Néppolitika*, fordította dr. *Kelen* *Feren*né, a füzet *ára* 50 fillér. Az „Ébresztő” gyűjtő-cím alatt a *sociologia*, természet és társadalmi tudomány egyes fontos kérdéseit felölelő irodalmi válogatás indult meg, kiváló szakérők közreműködésével.

A vállalat célja a világhosszot belevinni a legszele sebb néprétegekbe s így ellensúlyozni azok töreke-dését, akik a népbútításból, a sötétségből élnek. Külföldön a hasonléu sorozatos füzetek sok százezer példányban forognak közkezen. nálunk a kérdések tudományos feldolgozása eddig a széles néprétegek hozzáférhetetlen volt részben azért, mert nem mindenkinek adatott, hogy előtanulmány nélkül az ily fajta kérdésekkel foglalkozó könyveket meg is értette s így azokat élvezhesse és okulhasson belőlük, másrészt hozzáférhetetlenné tette e könyveket azok magas ára. Az „Ébresztő” e hibákat javítja s e hiányokat pótolja, amidőn néhány fillérért népszerű tudományos füzeteket ad azok kezébe, akik mohó vágygyal áhitottak eddig is a tudás felé anélkül, hogy módjukban állott volna e vágyakozásukat ki is elégíteni. A füzetek bolti ára 2-3 nyomtatott ivenként 20 fillér s az eddig megjelent öt füzet tanuskodik arról, hogy ezen olcsó ár dacára is magas nívón álló, komoly, tudományos könyvek kerülnek az érdeklő magyar olvasóközönség kezére. A *Kunossy*, *Szilágyi* és *Tárca* ismert könyvkiadóhivatala vállalkozott a füzetek terjesztésére s e vállalkozásával kulturumunkát van hivatva végezni. A sorozat további füzetei elé indított várakozással tekinthetünk.

A Haarlemi Tulipán. *Irta* *Vaszary* Mihály. Ez a kis könyv a tulipán kulturáját ismerteti. Tizenkét fejezetben mondja el a tulipánfajták osztályozását, a tulipán-hagymák termesztését és a tulipánvirág kulturáját hajtattással és illusztrálja a szöveget tizenkét tulipán ábrával. A művecsket *Manthner* Ödön adta ki s ára egy korona. Utalványon beküldendő 1 korona 10 fillér ellenében pedig bérmentesen küldi meg A „kert” kiadóhivatala.

B-s.

MULATSÁGOK.

Köszönetnyilvánítás.

Arad, március 21.

Az aradi polgári jótékony négyelet tea-dél utánjait ezen idényben belejezven, halás köszönetet mond a n. é. közönségnek azon támogatásért, melyben az egyesület céljainak előérésében részesített kegyeskedett. Ezen támogatásnak köszönheti, hogy a három tea delután 2032 kordna 14 fillér tiszta jövedelmet eredményezett, melyből szegény özvegyeinket tüzelő fával és rendkívüli segélyvel láttuk el. Köszönetet mondunk általában mindazoknak, kik a rendezés körül segédkeztek vagy egyesületünket egyes dolgoknak kikölcsonzésével vagy adományozásával támogatták.

Elsősorban megköszönjük a sajtónak szives támogatását, azon jóindulatot, melyet együletünk irányában delutánjaink közhírré tétele s egy-lei céljaink ismertetése körül tanusítani szivesek voltak. Szegényeink nevében halás elismeréssel adózunk *Dietrich* *Albert* ezredes urnak, ki a katonai zenekart mérsékelt díj mellett a tea-delutánokra átengedte és *Zallner* *Sándor* karmester urnak, ki szabatos vezetésével közönségünknek igazi zenei élvezetet nyújtott. Köszönetet mondunk *Czobor* *Ottó*, *Keresztes* *Arzén*, *Porcán* *János*, *Zima* és *Weber* *Ágoston* urnaknak, a tanítói kar leikes tagjainak, úgy nemkülönbön *Wagner* *Gyula* és *Richter* *Károly* urnaknak szives közreműködésükért. E ismeréssel adózunk *Ábrai* *Lajos*, *Kilényi* *János*, *Szathmáry* *István*, *Wadowszky* *Gusztáv* urnaknak, kik a pénztári tisztelet védeasszonyainkkal megosztották. *Blöch* *H.* cégnél, mely a plakátokat ingyen bocsájtotta az együletnek rendelkezésére. *Rónai* *A. János* urnak, ki egy kig-teát és 2. itr. Rumot adományozni, *Weisz* *Márkus* urnak, ki a rumot mérsékelt áron rendelkezésünkre bocsájtani szives volt. Köszönetet mondunk *Wittmann* *Károly* urnak és özvegy *Masanszterné* urnónek kik asztalokat kölcsönöztek, *Szabó* *Albert* urnak, aki edényeket adott használatra, *Vojtek* és *Weisz* cégnak, kik tea delutánjainkr papiros asztalkendőket küldöttek.

Végül halálával emlékezünk meg azokról és köszönetet mondunk ezen az u on is azoknak, kik felüfizetésekkel a fenüfényes anyagi eredményt elősegítették szivesek voltak. A nemes-szívü emberbarátok adományait a következőkben nyugtázzuk:

Özv. *Purgly* *Lajosné* 60 kor., *Kincsig* *Feren*né 60 kor., *Neuman* *Dánielné* 38 kor., *Avarffy* *Imréné*

30 kor., *Lakatos* *Ottó* 23 kor., *Neuman* *Alfrédné* 20 kor., *Rétháti* *Kövér* *Márton* 20 kor., *Weisz* *Márkus* 20 kor., *Steiner* *Jakabné* 20 kor., özv. *Andrényi* *Károlyné* 20 kor., *N. N.* 18 kor., *Kabdebo* *Bélané* 16 kor., *Fábián* *Lajosné* 12 kor., *Mikolay* *L.* és *neje* 11 kor., *Barabás* *Béla* dr. 10 kor., *Dr. Barabás* *Bélané* 10 kor., *Tagányi* *Sándor* dr. 10 kor., *id. Purgly* *János* 10 kor., *Purgly* *Emilné* 10 kor., *Egy tombola* *jegy* 10 kor., özv. *Boros* *Béliné* 10 kor., *Medveczky* *Zsigmondné* 10 kor., *Keller* *Izsnóné* 10 kor., *Szabó* *Albert* 10 kor., *Robitzek* *Ágost* dr. és *neje* 10 kor., *Párecz* *Gyula* dr. 10 kor., *Barkó* *Feren*né 10 kor., *Hámory* *László* dr. 10 kor., *Kinczig* *János* 10 kor., *Purgly* *Emil* 9 kor., *Steiner* *Feren* 9 kor., *Urbán* *Ivanné* 8 kor., *Gróf* *Bréda* *Viktorné* 8 kor., *Éles* *Arminé* 8 kor., *Halmay* *Andorné* 8 kor., *Spilka* *Antal* 8 kor., ifj. *Purgly* *János* 7 kor., *Kádas* *Lajos* dr. 7 kor., *Fábián* *Lászlóné* 6 kor., *N. N.* 6 kor., *Varjassy* *Árpádné* 5 kor., *Steiner* *Feren*né 5 kor., *Simon* *Karolin* 5 kor., dr. *Bogdán* *Virgílné* 5 kor., *Hegedüs* *Lászlóné* 5 kor., *Purgly* *László* 4 kor., *Hudetz* *Feren*né 4 kor., *Domonkos* *Lajos* 4 kor., *Schwartz* *Jenő* dr. 4 kor., *Vertán* *Lukácsné* 4 kor., *Széchenyi* *Kázmérné* 4 kor., *Lócs* *Rezső* 4 kor., *Kinczig* *Gézáné* 3 kor., *Weiler* *Rezső* 2 kor., *Wagner* *Gyula* 2 kor., *Richter* *Károly* 2 kor., *N. N.* 2 kor., *Szilágyi* *Gyuláné* 1 kor., *N. N.* 1 kor., *N. N.* 1 kor., *N. N.* 1 kor., *N. N.* 1 kor., *N. N.* 1 kor., *Tóni* 1 kor.

Az aradi polgári jótékony négyelet névben özv. *Purgly* *Lajosné*, fővédőasszony, *Lócs* *Rezső*, e. titkár.

(=) **A Petőfi-asztaltársaság mulatsága.** Az aradi Petőfi-asztaltársaság március 15-én sikerült táncmulatságot rendezett. A mulatságon felüfizettek a következők:

Balázs *Antal* 140 fill., *Havancsák* *József* 2 kor., *Hoffmann* *Frigyes* 20 fill., *Török* *Géza* 6 kor., *Nagy* *Sándor* 1 kor., *Ujváry* *Lajos* 2 kor., *Kriger* *József* 80 fill., *Kuré* *Aurél* 120 fill., *Tumó* *Lajos* 5 kor., *Igaz* *Sándor* 1 kor., *Fényes* *János* 1 kor., *Schuch* *Feren* 6 kor., *Vörös* *Vilmos* 1 kor., *Csernus* *Imre* 50 fill., *Kórbász* *Isván* 80 fill., *Sarlot* *Domokos* 2 kor., *Csernovits* *Diodor* 5 kor., *Olvasha* *atlan* 2 kor., *Steigerwald* *Alajos* 1 kor., *Hajós* *Árpád* 2 kor., ifj. *Fényes* *János* 2 kor., *Olvasha* *atlan* 1 kor., *Neuman* *Dániel* 10 kor., *Rónai* *A. János* 3 kor., *Kneffel* *Lajos* 2 kor., *Fejér* *Gyula* 1 kor., *Éles* *Armin* 150 fill., *Braun* *Gusztáv* 2 kor., *Szalai* *Arnold* 2 kor., *Murza* *Károly* 1 kor., *Bitera* *Zoltán* 2 kor., *Guttman* és *Berger* 2 kor., *Reich* *El.* 2 kor., *Vitenberger* *Armin* 2 kor., *Egető* *János* 80 fill., *Kuszalik* *Feren* 3 kor.

CSARNOK.

Miss Northcott vőlegényei.

Irta: *Conan Doyle*.Angolból fordította: *Vörös* *László*. 7

Többször átvastam a levelet, először meg-előgedéssel, de aztán a csalódás érzete vett rajtam erőt. Különös értesítésekhez jutottam, de mégsem azokhoz, amelyeket tudni vágytam. Sajátságos ember volt, sáttáimádó s az a hír volt elterjedve róla, hogy szemei varázserővel bírnak. Elhihettem, hogy az ifju hölgy szemei képesek minden rosszra, amit csak valaha emberi szem elkövetett, különösen, midőn az a fagyos szürke fény villant fel bennük, melyet egyszer-kétszer megfigyeltem. De még sokkal jelentősebbnek látszott az a mondat, amely így hangzott „Elméletei voltak az emberi akarat hatalmáról és az észnek hatásairól az anyagra.” Emlékszem, hogy olvastam valaha egy értekezést, melyet akkor tisztán kérdésnek minősítettem, bizonyos emberi akaratok hatalmáról és hatásairól, melyeket bizonyos távolságban gyakorolnak. Nem volt-e *Miss Northcott* ily kivételes hatalommal felruházva? De a gondolat erőtt vett rajtam és csakhamar bizonyítékom is volt, mely teljesen meggyőzött feltevéssemnek helyességéről.

Eppen ezen időben, midőn elmémet e dolog foglalkoztatá, egy hirt olvastam az ujságokban, mely szerint *Dr. Messinger* a híres és jól ismert gondolatolvasó és hipnotizőr városunkat készült meglátogatni. *Messinger* oly férfi volt, kinek ténykedéséről és előadásairól mérvadó körök ismételten nagy elismeréssel nyilatkoztak. Messze fölötté állt minden szédelgésnek és hirt-járt, hogy ő az állati mágnesség és elektromos-

Olcsó árak, nagy megtakarítás!!

Angol öltöny és felöltő szövet újdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer **Arad, Szabadság-tér 17.**

Angol női costum kelmék nagy választékban

biologia tudományainak legelső élő szaktekin-télye. Jegyet váltottam az első előadásra, ki-váncsi lévén, hogy tényleg mire képes az em-beri akarat és több kollegámmal elmentem.

Egy oldal páholyt foglaltunk le és csak az előadás megkezdése után jelentünk meg. Alig ültem le, midőn észrevettem Barr. Cowlest je-gyesével és az öreg Mrs. Mertonnal, kik a föld-szint 3-ik vagy 4-ik sorában foglaltak helyet. Ugyanakkor ők is megpillantottak és kölcsön-ös meghajlással üdvözöltük egymást.

Az előadás első része nagyjában a chablon-os volt. Az előadó bűvészműtávjokat pro-dukált, majd a hypnozishoz 1-2 megnyilatko-zását, melyeket a magával hozott médiumon végzett; a clairvoyance-t (tisztánlátás) is be-mutatta nekünk, médiumát delejesalomba meríté és aztán kérdéseket intézett hozzá elrejtett tár-gyak hollétére stb. vonatkozólag, mikre az ki-elégítően válaszolt. Ezt én mind láttam már azelőtt. Azt szerettem volna látni, mint érvé-nyesíti az előadó akaratát a hallgatóságnak egy tőle teljesen független tagján.

Előadásnak végső mutatványaképen csak-ugyan ez következett. Bemutattam önöknek — mondá, — hogy a hipnotizált alanyt telje-sen leigazza a hipnotizőr akarata. A médium teljesen elveszti akaraterejét és gondolatai is csak azok, melyeket mestere sugall neki. Egy erős akarat, pusztán akaratereje által képes egy gyöngébb felett hatalmat gyakorolni, még bizonyos távolságról is, és médiumának ösztö-neit és cselekedeteit tetszése szerint szabályoz-hatja. Ha lesz valaha ember a világon, aki sok-kal kifejtettebb akaraterejével bír, mint a többiek nincs ok arra, miszerint ez ne lenne majd ké-pes a többiek felett uralkodni, és embertár-ait automatákká süllyeszteni. Szerencsére oly holt egyenlő a szellemi erő, jobban mondva a szel-lemi gyöngeség közöttünk, hogy ily katasztrófa a legnagyobb valószínűség szerint nem fog be-következhetni, de még a mi kis körünkben is előfordulnak változatok, melyek meglepő hatást gyakorolnak. Most ki fogok választani valakit a hallgatóságból és megkísértem tisztán aka-ratom ereje által, hogy feljőjjön id a színpadra és azt tegye és mondja, amit én parancsolok neki. Biztosíthatom önöket, hogy nincs közöt-tünk egyetértés.

E szavakkal a hipnotizőr a színpad elejére jött és áttekintett a nézőtér néhány első során. Semmi kétség. Cowles sötét arcára és fénylő szemei, melyek tul ideges szervezetre mutat-tak, felkeltették figyelmét, mert a hipnotizőr pillanat alatt kiválasztotta magának és része-gezte szemeit. Barátom meglepett mozdulatot tett, aztán erősen leült karszékebe, mintegy ki akarva fejezni abbéli szándékát, hogy nem en-gedelmeskedik a hipnotizőr befolyásának. Mes-singer feje nem nagy agyeregre mutatott, de te-kintete rendkívül intenzív, átható volt. Ennek befolyása alatt Cowles egy-két görcsös mozdu-lato tett kezével, mintha meg akarná ragadni székének karjait, aztán félig felemelkedett, de ismét leült, bár látszólag nagy érdeklődéssel. Feszült figyelemmel kísértem e jelenetet, midőn pillantásom véletlenül Miss Northcottra tévedt. Szemeit merően a hipnotizőrré szegezve ült a széken, s az egyesített akaraterejének oly kife-jezése volt, arcán, minőt emberi arcon még sohasem láttam. Álla erősen megfeszült, ajkai összeszorítvák, s arca oly szilárd és kemény volt, mintha csak gyönyörű szobor lett volna, melyet márványból faragtak ki. Szemöldökei

le voltak bocsátva, s szürke szemei hideg fény-nyel vilogtak elő alóluk.

Ismét Cowlesra néztem, várva, hogy min-den pillanatban fel fog kelni és engedelmes-kezik a hipnotizőr akaratának, midőn a szin-padról rövid, elfuló kiáltás hallatszott, egy tel-jesen megviselt és hosszú küzdelemben legyő-zött ember kiáltása. Messinger az asztalhoz támaszkodott, kezét homlokára szoritá és veri-ték lepte el arcát. „Nem folytathatom tovább” kiáltotta a közönség felé. „Egy az enyénnél erősebb akarat van jelen, mely ellenem műkö-dik. Bocsássanak meg ma estére.”

Nyilvánvaló volt, hogy ez az ember beteg és teljesen képtelen az előadást folytatni, így te-hát a függöny legördült s a közönség számtalan megjegyzéssel kísérve a hipnotizőr hirte-len roszsznlétét, eloszlott.

A színház előtt a megvártam barátomdt és a höl-gyeket. Cowles nevetve mondá: „Nem tudott velem boldogulni Bob! Azt hiszem alaposan felsült.”

(Folytatása következik.)

A legjobb kutya-kalács
volt és marad a

Fattinger-féle kutya-kalács,
mely az összes a fajta tápszerek közül a legjobb használatú és tápanyagú
— 50 kg. 23. — 5 kg. bérmentve 3.20 K.
Fattinger-féle Puppy-Bisquit
kilyk-kutyák részére. 50 kg. 26.—K., 5 kg. bérmentve 2.50 K. Árjegy.
széket bérmentve küld:
Fattinger's Patent-Hundekuchen- u. Geflügel-futter-Fabrik Wiener-Neustadt.
260-nél több első díj. — A Fattinger-féle tápszerek állatorvosi ellenőrzése mellett készült. 5013

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.
— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, március 21.

Kevés forgalom. 10 fillérrel olcsóbb árak. Amerika 1/2 el olcsóbb árak.

Az árak 50 kilónként, számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	11.58—1.59	11.64—12.65
Buza októberre . . .	9.68 9.69	9.70—9.71
Zab áprilisra . . .	7.65—7.66	7.74—7.75
Rozs áprilisra . . .	10.53—10.54	10.47—10.48
Tengeri májusra . . .	6.61—6.62	6.62—6.63

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	643 —
Magyar hitelrészvény	771.25

Budapest-képanyal sertéskereskedés.

— Március 21. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-grammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 128—130 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilo-grammig terjedő súlyban 128—130 fillérig; könnyű páron-ként 250 kilogrammig terjedő súlyban 128—130 fillérig.
Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilo-grammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páron-ként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.
Sertésleltetés: Március hó 18. napján volt készlet 25 298 darab, március 19. napján főlhajtott 235 da-rab, március 19. napján elszállított 162 darab, már-cius 20. napjára maradt készletben 25.421 darab.
A hizott sertés üzlet irányzata: Változatlan.

Gyengeséget,

akár szervezeti fejletlenségből, akár betegség-ből származnék, gyorsan elhárít a SCOTT-féle Emulsió, melyet tökéletes táp-gyógyszar-nek lehet nevezni, mert rendkívül hatásos az ereje, s emellett izletes és könnyen emészthető.

A legmakacsabb beteg is gyorsan hozzászokik a 5901

SCOTT-féle EMULSIÓ

hoz, mely a leggyengébb gyomornak sem okoz nehézségeket.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.
Kapható a gyógytárakban.

Nemzeti Színház.

Vasárnap, 1908. évi március hó 22-én:
Bérlétszűnet. Bérlétszűnet.
Délután 3 1/2 órakor, fél helyárral:
A milliárdos kisasszony.
Operette 3 felvonásban. Francia eszme után írtá: Lindau Károly. Zenéjét szerzé: Strauss J. Fordította: Mérey A.
SZRMELEK:
Stanley Ross Fehér A. Véry Ákos Faludi K.
Betsy, leánya Kállai Jolán. Feigenbaum Szathmári A.
Povicska Nasa Zalai Margit. Turistaub Leövey Leo.
Bolesláv Horti Sándor. Harmat Évi Sz. Rontai B.
Basaréli Hunyadi J. Watson, tanár Kulcsár L.

Közéte délután 3 és fél órakor.
Este 7 1/2 órakor, rendez helyárral:
C) bérlét. C) bérlét.
A császár katonái.
Társadalmi színmű 3 felvonásban. Írta: Földes Imre.
SZRMELEK:
Karádi István Várnai Jenő. Joász Géza Szendrey M.
Karádi Zoltán Horti Sándor. Sárosy Faludy K.
Erzsébet K. Kopolnai J. Keller Leövey Leo.
Schneller Szathmári A. Szedlacsek Dely Lajos.
Marjai Ladiszlav J. Pintér Fejér Aladár
Szilassi Ernő Keszler E. Ferenc Hunyadi J.

Építetők figyelmébe!
A modern követelményeknek megfelelő bármimemű

Építkezést

tervez és elvállal

Lesch Lajos

építész és építőmester

= LIPPA, =
Vásár-utca 74. szám.

Új műsor. kilenc új kép.
Előadások délután 2 órától kezdve minden órában.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. március hó 22-én, vasárnap:

1. Érdekes virágok. Látványosság. — 2. Eltűnt gyémántok. Erdekészítő. — 3. A vasutas leánya. Dráma. — 4. Miska a tehénvásáron. Kacagató. — 5. Idill Indiában. Mulatságos. — 6. Cigányszerelem. Dráma. — 7. Sikertűt kék-vök. Kacagató. — 8. Meglepett bűnös. Dráma. — 9. Nadrágtalanul. Kacagató.

Előadások délután 6, este fél 8 és fél 9 órakor.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrázsda.

Műsor 1908. március hó 23-án, hétfőn:

1. Érdekes virágok. Látványosság. — 2. Eltűnt gyémántok. Erdekészítő. — 3. A vasutas leánya. Dráma. — 4. Miska a tehénvásáron. Kacagató. — 5. Idill Indiában. Mulatságos. — 6. Cigányszerelem. Dráma. — 7. Sikertűt kék-vök. Kacagató. — 8. Meglepett bűnös. Dráma. — 9. Nadrágtalanul. Kacagató.

Az előadások 6 órakor kezdődnek.

NYILTTER.

Özv. Stern J. Vilmosné szül. Blau Paula úgy a saját, mint gyermekei és számos rokonai nevében fájdalomtelt és megtört szívvel tudatja a forrón szeretett férj, illetve atya, testvér és 16 rokou

Stern J. Vilmos

folyó hó 20-án éjjel 1 órakor, életének 67 ik és boldog nászosságának 34 ik évében történt gyászos elhunytát.

A drága halott hült tetemét folyó hó 22 én d. e. 11 órakor fog a helybeli izr. sarkertben örök nyugalomra tétetni.

Áldás emlékére! Béke poraira!

Borosjenő, 1908. március hó 20-án.

Stern Miksa, Stern Riza, férj. Jakab Mórné, Sebestyén József, Sebestyén Manó gyermekei. Stern Mór testvér, Jakab Mór veje. Jakab Endre, Jakab Gyula, Jakab Imre unokái. Stern Mórné, szül. Goldschmidt Jetty, Özv. Éliás Lipótné, Özv. Kohn Fülöpné, Blau Dávid és neje, szül. Scheer Cecilia, Özv. Blau Ernőné, sógor és sógorok.

Dr. Kárász György
ügyvédi irodáját
1362

Deák Ferenc-utca 5. szám alatt
megnyitotta.

Ház

eladása, vagy bérbeadása:

Az aradi 779. sz. tjkben A + 1. sorszám alatt foglalt

Eötvös-utcai 11. számú ház

(ezidő szerinti hentesüzletre bérbeadva) szabad kézből eladó esetleg bérbeadó. Az adásvétel, illetve bérleti feltételek alólirottnál a hivatalos órák alatt bármikor megtudhatók.

Winter Adolf,
ügyvéd.

1361 Deák Ferenc-utca 40. sz.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1908. március hó 21.

Keresünk:

Aradra: 1 irodai gyakornokot, 1 rövid és divatáru segédet és 3 tanoncot.

Vidékre: 2 irodai gyakornokot, 6 fűszer, 6 vegyes, 1 fűszer és rövid, 1 kézmű, 4 rőfös és rövid, 6 rőfös és vegyes, 2 vas és fűszer és 2 bőr szakmabeli magyar, román és részben német, szerb és tót nyelvismerettel bíró segédet, több tanoncot.

Ajánlunk:

1 irodai gyakornokot, 2 pénztárosnőt, 1 raktárost, 1 kaucióképes pénzbeszedőt, 13 fűszer és csemege, 2 vas és fűszer, 3 fűszer és rövid, 2 kézmű és divat, 2 rőfös, fűszer és vegyes, 2 fűszer és festék és 10 divatszakkabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,

títkár.

411

igazgató.

Sápkör Vérszegénység

A leghathatósabb, leküzdhető, a
Guberforrás

vizével használt kúra által, mely könnyen emészthető természetes ársón, vasas viz. Orvosiilag legjobban ajánlva.

Kapható az összes gyógyszerárakban, drogériákban és ásványvíz-kereskedésekben. Brösürek ingyen.

5895

Ajánlok friss érkezésű kerti és pázsitokra bires

fűmag-keveréket,

diszes, örökzöld, csiraképes minőségben. Fűszer áruk, csemegék, pezsgő borok, friss sajtok, mindenféle páczolt és marinált halak. Elsőrendű üzlet, mindenkor legjobb és legfrissebb minőségű áruk, legolcsóbb árakban. 1848

Dürr Gusztáv

csemege-, fűszer-, pezsgőbor és ásványvíz kereskedése

ARAD, a városházzal szemben. — Telefon 118.

A kölcsönkönyvtár
új pótjegyzékei,

melyek az elmúlt év összes újdonságait tartalmazzák,

megjelentek

és

ingyen

kaphatók!

A következő

újdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

B. Balogh Beredek: Séta a világ körül, Holub: A fokvárostól, Dr. Guthi: Homosexuális szerelem, Legujabb monologok, Nagy I.: Sötét bűnök, Bródy S.: A hercegkisszony, Földes I.: A császár katonája, Ries: Az első légyott, Dr. Forel: A nemi kérdés, Gutius: Mákvirágok, Csendélet, Jeles firmák, Keresztkérdések, A nevető vádlottak, A törvény nevében, Budapesti típusok, Orczy E.: A vörös Pimpernel.

Németben: Ballestrem: Djavahir, Luzifers Träne, Dunker: Leiden, Nell Otto: Friedenssucher, Stegemann H.: Die Befreiten, Champol: Simones Gatte, Blüthgen Victor: Frau Gräfin, Ballestrem: Diplomaten, Klinkowström: Zum andern Ufer, Lesueur D.: Die Macht der Vergangenheit, Croker: Ein verlorener Posten, Hire Jean: Königsdirne, Corrad P.: Amors Mädchen-schule, Dolorosa: Tagebuch einer Erzieherin, Rittland K.: Frau Irmengards Enttäuschungen, West L.: Homosexuelle Probleme, Quirt Jean: Pariser Ausstellungserinnerungen, Wasner: Der rote Faden, továbbá francia és angol újdonságok.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

A könyvek utak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

újdonságok érkeztek!

Zenemű-kölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill, vagy füzetenkint 14 fill.

Zerkovitz: Bölcsődal, Kálmán J.: Összel születtem, Örök mámor, Moderna Zeneköltők albuma, Radics: Szabad minden imádságnak, Sarkantus nótá, Kálmán J.: Tatárjárás, Stern: Addio, Kálmán Imre: dalai, Kratochwil: Zl de Serbatore, Hetényi: Debrécei nagy erdőben, Stern: Carneval de Bucarest, Marthon G.: Megösmérem a falusi menyegőst és egyéb dalok, Eltető: Odakint a falu végén, Jónás Gy.: A mióta megláttalak, Weiner: Báró Protzné, D' Albon: Fleuraison.

A zenemű kölcsöntár 5-ik pótjegyzéke is megjelent és ingyen kapható.

KERPEL IZSÓ,

401

könyv-, zenemű és papír-kereskedése Aradon.

Telefon 888. sz.

BENZINMOTOROK

kőolaj-üzemre is alkalmasak, gőzlokomobilok, útimozdonyok, gőzcséplő-gépek, aratógépek, teljes malomberendezések, talajmívelő eszközök stb. stb.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

5857

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST V. VÁCI-KÖRUT 32.

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

751

kastélyok villák, uradalmak, szanatóriumok, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratóriumok, állomások, kaszárnyák, templomok, iskolák, községek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem acetylen! Robbanás veszélye kizárva! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok. Bel- és külföldi szabadalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

ARAD, Pécskai-ut 13/14.

Telefonszám: 561.

Költségvetés ingyen, minden kötelezettség nélkül.

Telefonszám: 561.

FIDIBUSZ

A legkitünőbb magyar élclap!

Páratlan népszerűség!

Remek szöveg, — pompás képek!

Mesésen olvasó!

Egy szám 5 krajcár.

A FIDIBUSZ előfizetési ára:

Egész évre 8 K. — f. || Negyedévre 1 K. 50 f.
Félévre 4 K. — f. || Egy hónapra — K. 50 f.

Aki a „Fidibusz”-ra legalább egy félévre előfizet, ingyen kapja a díszes „Fidibusz-naptár”-t.

Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal:

Budapest, Rökk Szellárd-utca 9.

Bela S.ella
legjobb gummi óvszer
6 darab 2 koronás
Földes Kelemennél,
Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc
alatt szüntetik az
indiai fogcseppek.

Egy üveg 70 fillér.

— Kapható minden gyógyszerárban. —

Főraktár 271

Földes Kelemennél Aradon.

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

311

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Panaszosan (Flebile).
mf

Meg-tit - tot - ták a szí - vem - nek, hogy té - ge - det sze - res - sen.

Hangjegy
szedést és nyomást bármely kivételben elvállal a legolcsóbb árak mellett

az aradi „Pospóki nyomda”
Városi és megyei telefon 266 sz. Batthyányi-u. 2 sz.

FRATER és DÖMÖTÖR

okleveles mérnökök irodája

ARAD, SALACZ GYULA-UTCA 1 SZ.

Elvállalják

városok, községek, uradalmak felmérését, szabályozását, tagosítását, parcellázását, erdei és iparvasutak tracirozását, tervezését és építését

Specialisták

vizszabályozások és vizierőművek tervezésében és létesítésében.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

**épület- és műlakatos-
műhelyünket a Wesselényi-utca I. szám alá**

áthelyeztük,
ahol elvállalunk mindennemű, e szakmába vágó munkákat. Építésvasalások, takaréktűzhelyek és sirkertések a legjutányosabb árak mellett. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.
Tisztelettel 17

Láng és Mayer.

Legideálisabb szer az arcz és kéz bőrének ápolására az

„AZOR“

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógyszertárakban és
gyógyáru üzletekben.

Főelárúító hely: 31

WOJTEK ÉS WEISZ
gyógyára nagykereskedő araknál Aradon

Kapható Hegedűs Gyula üzletében.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Zálogtárgyakról

zálogcédulákat, brilliáns és gyémánt köveket, tört aranyat veszek.

Születési, névnap, nász és menyasszonyi ajándékok

arany, ezüst és

ékszertárgyakban
rendkívüli olcsó árak mellett kaphatók.

Farkas J. Streicher

Arad, Tökölly-tér I.

Cement

hornyolt cserép

a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan!
Örökké tart!

**Tégla,
Cserép**

legjobb minőségben állandóan
raktáron 754

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementáru gyárában

Mikalának.

Telefon 5-15.

Városi iroda: Erzsébet-körút 37, I. em.

POROSZ
és
MAGYAR KÖSZÉN

blombázott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDÉ-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46.

451

Telefon 46.

Kellemesen hűsítő hajviz

Eau de Glace.

A fejbőrt erősíti, a hajhullást megakadályozza, a korpá képződést megszünteti és a fejet huzamos időn át hűvösen tartja.

Egy üveg ára 2 korona.

A haj mosására és tisztán tartására a legalkalmasabb szer a

„CHAMPOING POR.“

A vele készült vízzel mosott haj fényes, ruganyos és selymes lágyaságú lesz. A haj színére nincs befolyással.

Az ideges főfájást azonnal megszünteti a

Rozsnyay-féle fejfájás elleni tablettá.

6 darab ára 1 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárában

301

Arad, Szabadság-tér.

A KI SZÉP

AKAR LENNI,

használja egyedül a **Hajós-féle**

ARADI IBOLYA-CRÉMET,

mert a világ minden részéről jövő hálaíratok legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépítőszert nem létezik.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot

— varázsszerű gyorsan eltüntet. —

Ára egy tégelynek 1 korona.

Vigyázat: Csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessenék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszertár, illatszerüzlet és drogeriában.

Telefon szám 337.

Viola virágcsarnok

Aradon, Minorita-palota.

Igen tisztelt vevőink arról lesznek értesítve, hogy

Scherbag J. utóda

virágkereskedése beszüntetve lett és

VIOLA virágcsarnok

néven tovább folytatva lesz.

Eddigi szíves pártfogásukért köszönetet mondunk és kérjük b. megrendelésekkel továbbra is megtisztelni, melyeknek pontos kivitelezésért mindenkor kezeseséget vállalunk. 41

Sürgöny- vagy levélcímnek elegendő:

Viola virágcsarnok Arad.

Telefon szám 601.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

épület- és butorasztales

műhelyemet

Karolina-utca 3. szám alá

áthelyeztem és elvállalok ezen szakmába vágó mindennemű munkákat és pedig **hálószobákat, ebédlők, bolti berendezések és irodai berendezéseket** a legszebb kivitel és a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 35

Tisztelettel

Mádai Gyula,

épület és butorasztales.

Uj cipész-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

Batthyány-utca 32. szám alatt

egy a mai kor igényeinek megfelelő

cipész-üzletet

nyitottam, hol úgy a rendelések, mint kész munkák a legjobb minőségű anyagból, a legdivatosabban készülnek.

Ugyisint a javítások pontosan és azonnal készítettnek.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel 425

Márton György,

cipész.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sár és folyosó kerítések, épület vasalások, görredőnyök napellenzők, vas-ágyak, kert szék, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind e szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vastkosarok kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 585

Nagy választék sarkított mintákból természetes nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Vas-, fűszer- és gépkereskedésben, egy
ügyes fiu tanulóknak felvétetik.

Eladó szőlőoltvány.

Elsőrendű bor és esemege fajus
gyökérzetű fásoltvány, valamint sima zöldoltvány nagy
mennyiségben kaphatók a legolcsóbb árban

HOLZEISEN JÓZSEF

szőlőbirtokos és szőlőoltvány termelő
M-Pécska.

922

Minden jobb üzletben kapható.

Kérjünk Braun-féle

„Rózsa-crém“ cipőkenőcsöt,

mert az összes forgalomban levő gyártmányok
között a

„Rózsa-crém“

conserválja a lábbelit, ellentétben más készit-
ményekkel, melyek a bőrt kiszáritják és töré-
kenynyé teszik. — Eddig is számtalan szak-
ember elismerésével találkozott.

Egyedüli készítője

Braun N. A. Arad.

Ismételadók forduljanak bizalommal hozzám

A legjobb minőségű bor és csamege
fajus gyökérzetű

szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökeres

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WINKLER JÓZSEF

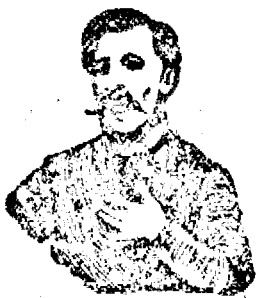
szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

511

Oh jaj!

Megfojt ez az
atkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és
elnyálasztás ellen gyors
és biztos hatással

Egger mellipasztilái,

az étvágyat nem ront-
ják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellipasztila
csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Fajós Árpád, Kreisz Geza, U. Kos-
anth Pál, King Lajos, Rozsnyay J. örök, Haner Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban, Vojtek
Wéber droguáriáknál.

Győrökön: Masznik Daniel gyógyszerárakban.
Eggy-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerárakban.
O-Pécskán: Bekazin János gyógyszerárakban.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárakban.
Székesszékén: Püredy Ede örök gyógyszerárakban.

5531

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. I. ált. tisztviselőegylet kolozsvári
képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek,
katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti
ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsccsal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

501

Falusi ház pneumatikus

házi
vizteleppel.

Minden évszak-
ban friss és
egészsé-
ges viz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak,
kertek, sanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálók.

Felvételek a helyszínen.

481

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zártalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan
ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtakák,
pattanások, kifitések s mindennemű bőrbaj ellen.
A világ leelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással
beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely
elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

281

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

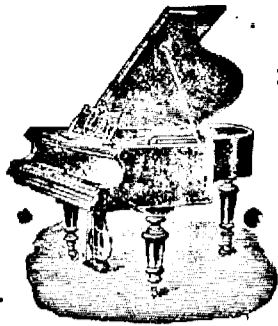
Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárakban.

Faix Jacques

zongoraterme
és készítési műterme

Aradon,

Satthyány-utca 35.

Raktáron tartja: Ibach, Dörr, Lyra, Oeser, Wirth, Rössler
elsőrendű gyárosok kitűnő készítményeit,

valamint

saját gyártmányu zongoráit

747

Nagy raktár új Grammophonokból. — Új zongorák 300 frttól 850 frtig.

Javitások, hangolások, ugyszintén havi

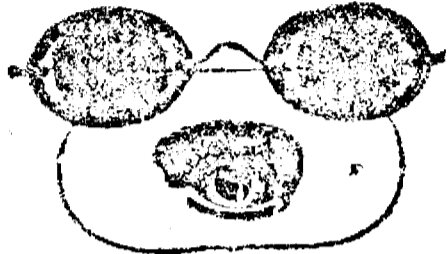
kölcsön-zongorák jutányos árák mellett.

Elsőrendű látsszerész üzlet

DICK-SAMU

órák és látsszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

És az új javít mindennemű órákat két
év jótállás mellett a legolcsóbb árák
raktáron tart mindennemű színházi látcső
szemlét a legkülömbözőbb kiállításban, leg
frissebb lorgnettek, orrcsüptetők és szem-
övek arany ezüst, nikel és tekenő-
boka csont keretekben, legjobb üvegekkel

Nagy raktár sűrűségű fokmérők-
ben, bor, must és szesz részére, ta-
vább mindenféle hőmérők, minden
nemű kivételben

Szemüvegek és orrcsüptetők or-
vosi rendellet szerint azonnal ké-
szíttatnak

MEGYEI TELEPHON 292.

Scherhag Testvérek

virágcsarnoka

ARAD, Andrassy-tér 18. szám.

Értesítjük a n. közönséget, hogy a

Scherhag J. és Keller Gy.

virágüzletek

Scherhag Testvérek

üzeg alatt folytatódnak, miért is kérjük
a b. megrendeléseknél Scherhag J.
utóda üzeggel nem összetéveszteni, mi-
vel az meg lett szüntetve és az
így címzett megrendelések a szokott gyors
és pontos kivitelben nem eszközölhetők.

Tisztelettel

1085 Scherhag Testvérek.

TELEPHON 476. SZÁM.

Telefon szám 184.

Mosóintézet átvétel!

Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-
álló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelhelm-féle mosóintézetet

Andrássy-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személye-
sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást
hársing kezeli, minden vegyszer mellőzésével, kizárólagosan kézimó-
vással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelótti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka
szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

471

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelhelm-féle mosóintézet utóda Andrássy-utca 2. szám.

NIGRIN

legjobb

cipőtisztítószer

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. Nigrin
egészségi szempontból melegen ajánlható, mert Nigrin folytonos hasz-
nálata is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy, hogy a láb kipárolgását
nem akadályozza.

St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító BÉCS.

Mindenütt kapható.

6004

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel értesítom a nagyérdemű közön-
séget, hogy a

zsigmondházi Petőfihez címzett

vendéglőt kerthelyiséggel

f. évi március hó 15-én átveszem.

A n. é. közönség részéről a múltban reám ruházott bizalom és
támogatására hivatkozva, a jövőben is főtörekvésem leendő,
hogy annak jóindulatát kitűnő ételek és tiszta italok nyújtása,
valamint gyors és figyelmes kiszolgálás által kiérdemellem.
Számos látogatást kérve vagyok teljes tisztelettel

Martini Mátyás,

vendéglős.

1257

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhá- hoz (kabát, nad- rág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elégendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért,
szintúgy felöltőszövetet, turistalódent, selyem-
kamgarnt stb. stb. gyári árákon küld a mint meg-
bízható és szolid cég mindenütt ismert posztó-
gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

(Minták ingyen és bérmentve.)

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha
szövetüzletét közvetlen Siegel-Imhof cég-
nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.
Szabott, legolcsóbb árák. Óriási választék.

Mintahd, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb
rendelésnél is, teljesen friss áruban.

5852

Vevők és bérbevevők

semmiféle jutalékot

nem tartoznak fizetni.

Colophon István

ügynöksége

Arad, Kölcsey-utca 3.,
vagy a városi kávéház.

Eszközül szállodák, vendéglők,
földek, szállók, házak bér- és ela-
dását, valamint borok és szeszes
italok eladását. — Ugyszinte

amortisatiós kölcsönök

a legolcsóbb kamat melletti kies-
közlését előleg nélkül, ehhez csak
a birtokiv és telekkönyvi kivonat
kell. — Több emeletes magán- és
bérház 8—10%-ot jövedelmező, ol-
csón és kedvező feltételek mellett
eladó. — Pontos és lelkiismeretes
kiszolgálás.

381

Tavaszi újdonságok megérkeztek!

Visszatérve bevásárlási utaimról, tisztelettel adom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy

női- és férfi-divat üzletemet

legizlésebben megválasztott árukkal szereltem fel. Színes és fekete costum kelmék, felette szép
francia delainek, angol blouse zeffirek, cretonok, vojialok, házi ruha és pongyola kelmék, színes
kelme vásznak, pilétek. Nagy választék bousse és ruha selymek. Továbbá csipkék, aplikációk és zsinór
diszek, schine szallagok, gummi és selyem övek. Czérna és pamut vásznak. Női és férfi fehérneműek, törül-
közők, kávé és damaszt készletek. Szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butor szövetek, s több itt
fel nem sorolható cikkek, melyek mind ujonnan érkeztek.

Fegyházban kötött harisnyák!

Kiváló tisztelettel

Jankovits György, Forray-utca 2.

Pontos kiszolgálás!

Elv kevés haszon, nagy forgalom!

1273

Egyházi dolgok és papi reverendák készíttetnek!

Maradék vásznak leszállított áron!

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás
háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N I J U K.

Arcz-cremek	Fogpasták
Illatszerek	Fogkefék
Hőlgyporok	Szájvizek
Kölni vizek	Szappanok
Fogporok	Hajvizek
Fogcremek	Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

331

ARADON.

Szőlőajtványok: hiányok pótlására 2 éves dús gyökérrel, zöldres zöldajtvány ezre 80 forint. Telepítésre gyökéres zöldajtvány ezre 100 frt. — Telepítésre gyökéres zöldajtvány ezre 45 frt.

Fásajtványok: gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghibával, eredeti biztosítással ezre 45 frt. Mind Ripária-portálásra ojtva a következő fajokban: **Fehér borlajok:** Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárféher, Mezesféher, Ezerjő, Erdel, Bakator, Kövidinka, Mirkováci, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánati Rizling. **Vörös borlajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajok:** fehér és piros Chasseias, Passatutti, Tokaji Chasseias, Ezredeves, Muskotályok stb. Sima Ripária-portális I. oszt. 8 frt, sima Ripária-portális II. oszt. 3 frt, gyökéres Ripária-portális I. oszt. 16 frt, gyökéres Ripária-portális II. oszt. 10 frt, gyökéres 2 éves gyökerű 18 frt. **Hazai nemes vörösek** sima 4 frt a fenti fajokból. Ojtványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzét visszaadom. Előlegül az ár ¼ részét kérem beküldeni. **Hegyi bor** fehér 50 kor., siller 50 kor., vörös 60 korona. 1232

SZÉKELY I. JÓZSEF Gyöngyös (Hevesmegye),
Szent Urbán templom.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

== SZÉNSAV-MŰVEK ==

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szénsavat
a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra. Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan leltárikeresés kizárásával!

Buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

¼ és ½ literes üvegekben. 5881

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

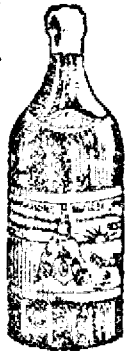
↳ Elsőrendű asztali víz. ↳

Felvilágosítással készségesen szolgál

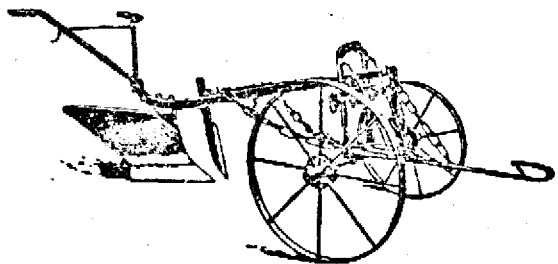
Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyözim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a hírneves és csakis eredeti **Bächer-féle acél-ekéket**

tégl-acél eketes-
teket vásárolja.

Nagy választék mindenféle gazdasági gépekben.

Az ekefejek törhetetlen acélból készülnek, melyekért öt évi szavatosságot vállalok.

Bächer Rudolf

kizárólagos ekegyárának bizományi raktára

Aradon, József főherceg-ut 9. sz. (Gróf Porcia-ház.)

A Melichár-féle császár és királyi szabadalmazott

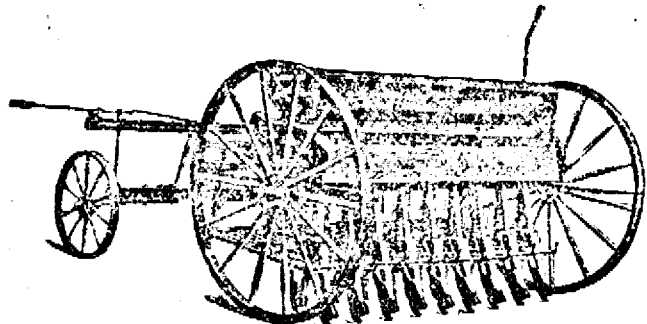
„Unicum Drill” sorvetőgép

ugy célszerű szerkezet, kevés vonóerő szükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el. Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 30 000-nél több ilyen gép adatott el.

Melichár Ferenc

csász. és királyi szabadalmazott vetőgép gyáranak bizományi raktára

Aradon,
József főherceg-
ut 9. szám
(Gróf Porcia-ház.)

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmúlhatatlan
a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydaganatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitűnő hatású szer a Hajós féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvírág és Heliotrop szobailatok, üvege 70 fillér.

„Never” amerikai gummiaképlőesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyebázzal szemben.

Városi hirdetések.

8265—1908. kh.

Hirdetmény.

1892. évi május hó 21-én 31060 — 302. szám alatt az állatvédelem szempontjából kiadott m. kir. földművelésügyi miniszteri rendeletet az érdekeltek által leendő tudomás vétel végett a következőkben tesszem közzé:

1. §.

Kettőnél több borjut. juhok, bárányt, kecskét, malacot s a kisebb szárnyas állatok közül négy párnál többet összekötött lábakkal, akár köz-, akár magánfogyasztás, illetőleg használat céljából szállítani, vagy vinni s mindezen állatokat, tekintet nélkül a mennyiségre, ily állapotban bárminő célra is tartani tilos.

A marhavásárra vitt borjuk és bárányok lábai azonban azon idő alatt, míg a vásár tart s a mérlegelés eszközöltetik, legalább öt centiméter szélességű hevederrel összekötöttök, mely állapotban az állatok mindenkor szármára fektetendők.

Libák, pulykák s nagyobb szárnyas állatok összekötött lábakkal egyáltalában nem szállíthatók s azok házálás esetében csakis hónap alatt vihetők.

Halakat keresztül fűzve szállítani, vinni vagy tartani tilos.

2. §.

Az 1. §-ban meghatározott mennyiségben felül borjuk, juhok, bárányok, kecskék, malacok csakis fedett s oly kocsikban szállíthatók, hogy az állatok a kocsiban állhassanak.

E célból a kocsiknak szilárd fenékekkel kell bírnia és sem ezen, sem a kocsik oldalainak alsó részén nyílásnak vagy hézagoknak lenni nem szabad. Az oldalak felső részén $\frac{2}{3}$ része szélességben a deszkák, illetőleg lécek között tág hézagok hagyandók, hogy az állatot kívülről látni lehessen és a kocsit levegő járhasa át.

3. §.

Bárminő szárnyas állatok az 1. §-ban meghatározott mennyiségben felül csak ketreces vagy fedett kocsikon, illetőleg ketrecekben vagy kosarakban szállíthatók.

A ketreceknek úgy kell készítenie, hogy az állatok kívülről jól láthatók és megkülönböztethetők legyenek.

4. §.

Az állatok megfelelő etetéséről és itatásáról az eladó, vagy szállító, illetőleg tulajdonos gondoskodni tartozik.

5. §.

Ezen rendelet határmányában ütköző cselekményeket és mulasztásokat az 1879. évi XL. t.-c. alapján ezennel kihágásnak minősítem, mely kihágások elkövetői — a mennyiben cselekmények, illetőleg mulasztásuk más fennálló törvények szigorubb határmányai alá nem esik — 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

6. §.

A jelen rendelet ellen elkövetett kihágások alapján befolyó pénzbüntetések felerészben az illető község szegényalapja, felerészben pedig a vármegyei állattenyésztés céljaira fordítandók.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatala 1908. évi február hó 22-én.

Sarlot,
főkapitány.

4852—1908. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 92668/V. a. 1907. sz. rendeletével feloszlott magyarországi famunkások szövetsége aradi helyi csoportjának elkobzott ingóságai u. m.: könyvszekrény, asztalok, könyvek f. évi március hó 26-án d. e. 10 órakor a városházán megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Arad, 1908. évi március hó 9.

Sar. ot,
főkapitány.

6703—1908. sz.

Hirdetmény.

Az 1908. évi február hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 8 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1908. évi március hó 16-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Baksa Istvánné, Bruderman Jakab, Rácz András, Vasutas szövetség, Hegyes István, Rieger Sándor, Riesz Vilmos és Nagy Mártonné, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Arad, 1908. évi március hó 6-án.

A városi tanács.

7441—1908.

Hirdetmény.

Az 1908—1910. évre szerkesztett házbér adó kivetési lajstrom elkészült.

Ezen kivetési lajstromokat az 1883. évi XLIV. t.-c. 16. §. alapján 8 napi közszemlére tesszük ki. A közszemlére kitétel ideje 1908. évi március hó 16-tól számítva nyolc nap, megtekinthető az adóügyi alszámvevő hivatalos helyiségében. Ugyanezen időre közszemlére kiteszük az 1908. évre készített I. oszt. kereseti adó kivetési lajstromot.

Felhívjuk az adózó közönséget, hogy az őket érdeklő adók kivetését megtekintsék, s netáni felszólamlásukat.

a) azon adózók, kik az illető adónemmel már a múlt évben megróva voltak a lajstrom kitételének napját,

b) azon adózók, kik első ízben rovatnak meg, adótartozásuknak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi tanácsnál előterjeszhetik.

Arad, sz. kir. város tanácsától 1908. évi március hó 10-én.

A városi tanács.

5443—1908.

Hirdetmény.

A hadmentességi díj alá tartozó egyének által leendő bejelentések tárgyában.

1908. évi március hóban tartozik az ki:

1. mint hadi szolgálatra alkalmatlan, az állítási lajstromból törltetett;

2. mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan, fegyverképtelenség nyilvánított;

3. a katonai szolgálattól oly testi fogyatkozás miatt bocsátott el, mely őt keresetképtelenné nem tette, s mely nem a katonai szolgálattal teljesítésének következménye;

4. az 1868. XL. t.-c. alapján, mint családfentartó felmentett és az 1889. évi VI. t.-c. életbelépte után is bármely okból fel nem avatott;

5. külföldre költözési engedélyt nyert és hadmentességi díj fizetési kötelezettsége még tart, ama városi adóhivatalnál, hol állandóan tartózkodik, az e célra szolgáló nyomtatványon.

a) polgári állását;

b) lakását;

c) ama sorozó járás, illetőleg község nevével, melyben a hadkötelezettség alól mentesített;

d) azt az évet, melytől fogva a felmentés számítandó bejelenteni, és

e) a reá, esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik, a megelőző 1907. évben állandó lakóhelyén, esetleg más községekben is kivetett egyenes államadó öszszegét hitelesen kimutatni.

Ezenkívül tartozik:

f) az a véd-, illetve díjköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizetni, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az 1880. évi XXVII. t.-cikk 20 §-a értelmében a kirovándó hadmentességi díj három, egész hatszoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékeségének napja (az év október hó 1-je) között lefolyt, változás állott be, eme változást a díjköteles az 1883. évi IX. t.-c. 4. §-ának 3-ik pontja értelmében ott, ahol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azon díjköteleseknek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy városi adóhivatal előtt személyesen megjelenven, valomásukat ugyanott tollba mondassák, de ha tenni ezt elmulasztják, a fentebb említett pénzbírság ellenük teljes szigorral fog alkalmaztatni.

Kelt Arad, 1908. évi február hó 21-én.

Városi tanács.

Nagymennyiségű
maculatura
jutányos áron
eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészeti

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülői különös figyelmébe ajánlom orthopédgyógyászként, melyek meggyógyítják a lábfej elcsúszását, gyermekeknek, ugyazintén felnőtteknek nagy sikerrel eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőket, meg nem különbözthető tartós szép cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes tisztelttel

SEELINGER UTÓDA 841

Brecska Károly

állami cipész tanfolyam szaktanítója.

300.000 darab

I. rendű tölgy

SZÖLLŐKARÓ

eladó.

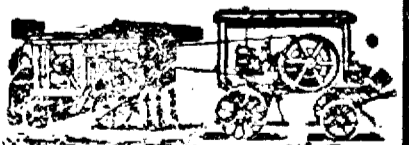
1262

Martics István,

Muszka-Magyarád.

Motorvevők figyelmébe!

A valódi KALLAI-típusú „Glória” benzínmotorok és villanygyújtású benzínmotorcséplőkészletek csakis KALLAI motorgyárban Budapest, VI., Nagymező-u. 43. sz. alatt szerkeszthetők be. 497

Teljes jótállás kitűnő esélésért.

Olcso árak 3—5 évi részesítésre.

Motoraink terjesztése érdekében használt gépek cserébe vétetnek. Hírneves „GLÓRIA” motoraink az egész országban a legkitűnőbb sikerrel működnek.

Pontos cím:

KALLAI motorgyár

Budapest, Nagymező-utca 43.

Tessék árjegyzéket kérni.

Telefon 666. sz. Alapított 1860. évben.

Várhoi László

uri- és női cipész

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

(Minerita-palota a leányiskolával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírnevének örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli időnyre beszereztem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruhásati egyletek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszköszülhetnek.

Kiváló tisztelettel

Várhoi László.

541

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy

Kossuth-utca 64. sz. alatt

egy

épület- és butor- asztalos-műhelyt

nyitottam és elvállalok ebben a szakmába vágó mindennemű munkákat.

Konyhaberendezések és polgári butorok

mindég készen kaphatók.

Veszek mindennemű

használt butorokat, ajtókat és ablakokat

bizományi eladásra.

Elvállalok mindennemű

javitásokat

gyors és pontos kivitelben.

A n. é. közönség becses partfogását és bizalmát kéri tisztelettel

Mikolás István.

Legbiztosabb és legtükrösebb üzemelő!
Elsőrendű gyártmány! 5861

SZIVÓGÁZ-MOTOROK.

Anticorróziós, valamint fűtő-üzemeltetésre egyaránt alkalmas!

Legelőnyösebb és legszabályozhatóbb üzem!

Legnagyobb méretű SZAVATOSSÁG!

Üzemeltetés körülményei: 1-2 fillér/óra, 4-6 liter/óra.

Állandóan raktáron: Nyersólyaj és benzín motorok, Iekombikék és cséplőszerelvények.

ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEK!

DÉNES B. motor-specialista **BUDAPEST,**

Irda és Rákóczi u. Lipót-körút 15.

Arjegyzték és helyben üzemeltetés ingyen.

Kerekes Pál

gép karisaya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák megkötésére, használt harisnyákat megfelelőre. Készít mindennemű férfi női és gyermekharisnyákat minden színben és erősségben. Továbbá gamasnit, alsószornyát, keztyűt, gyermek-ruhát, alsó inget és nadrágot trikót derekat, halósapkát, térdmelegítőt stb.

BUDAI KIRÁLY KESERÜVIZ

1. osztályú hashajtó! 20 Kapható minden fűszerkereskedésben. Rendeléseknek eleget tesz az Erzsébet-sósfürdő forrása Budapest-Kelenföld. Telefon 40-84.

Női bajok, aranyér, köszvény,

alhasi bántalmak, ált. vérbőség, májbajok és túlságos elhízás ellen páratlan hatással bír otthoni használatra az

Erzsébet-só,

mely 1 kg. dobozokban kapható drogeriákban, gyógytárakban és nagyobb fűszerkereskedésekben. - Vidéki rendeléseknek pontosan eleget tesz az

Erzsébet-sósfürdő Igazgatósága Budapest-Kelenföld. Telefon 40-84.

Vizvezeték-műhely megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a mai kornak teljesen megfelelő vizvezeték berendező-műhelyt nyitottam, hol mindennemű csatornázást, vízvezeték, fűdőszoját, angol klozeteket, vízfűtés, aetteln és Benoid-felszerelést és vezetéket minden fajtájú szivattyúkat, hőlégmotor-és szivattyúk javítását és készítését elvállalom.

20 évi tapasztalataim, valamint 11 évi aradi működésem biztosítékot nyújt tisztelt rendelőimnek arra, hogy az elvállalt munkát szakszzerűen, pontosan és lelkiismeretesen, a lehető legolcsóbban eszközölöm.

Ugyane szakba vágó munkák jó karban tartását átalányban elfogadom.

A n. é. közönség b. partfogását kéri, kiváló tisztelettel

Mókos Márton

szerező-mester Petőfi-utca 4. sz.

Fajtliszm riparia portalis alayan elsoot, elsőrendű, duggyökérnemű bor- és csomogafaja 206

SZŐLŐ-oltványokat,

valamint gyökerees riparia portalis szőlő-vesszőket

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

Dóák Ferenc-utca 3. szám alatt. Telefon 220.

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagyabecsuült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával raktáromat mindennemű bőrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű 531

uri és hölgy cipőket készítek,

miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitünő tisztelettel

WOLF J.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor, gomb, bojtok

és rojtok

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. - Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készit. 833

Globin

W. Schulz részvényes vállalat

Eger és Lipcse.

Grand Prix

a legjobb és legfinomabb szőlőszőlőszet

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és aryas, szép és tágas kerthelyiséget, ugyszintén a város legkitünőbb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

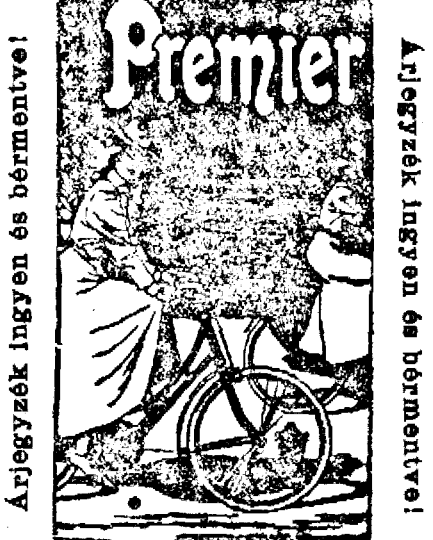
Isletes magyaros polgári konyha. - Tiszta sajtát termesző berek. Elő magyar részvény szerződés udvari sör. Pekar 10 fillér kerse 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves partfogását kerve

tisztelettel Röpássy Pál

PREMIER KERÉKPÁROK

utólérhetetlenek! A világ legversenyképesebb cége, amelynek évi termelése több mint 110.000 kerékpár.

Premier

Arjegyzték ingyen és bérmentve!

Egyedül kapható: HAMMER VILMOSNÁL ARADON. 5974

Ertesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Aradon, Salacz-utca 3. sz. a. egy a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

vésnöki műtermet

nyitottam. Raktáron tartok:

réz-, ruggyanta-bélyegzőket, számozó gépeket, keletbelyegzőket, dombornyomó-sajtókat, sablonokat és mindenféle bélyegző-festéket (Darabell-festék minden színben.)

Készítek: monogramokat, cimereket, egyleti és sport-jelvényeket, zászló-szégeket, írás vésést és minden e szakmába vágó munkát 565

jutányos árak mellett. Tisztelettel

Schubauer J.

vésnök.

Alapított 1860. **MÜNZEL** Állami távbeszélő 213.

Elsőrendű kalap, úridivat- és fehérnemű üzlete Aradon.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója.

Figyelemre méltó!

Ajánlom, mielőtt tavaszi és nyári kalap szükségletét beszerezné a fővárosi minta szerinti kirakataimban levő legdivatosabb kalap újdonságaimat megtekinteni.

Elősmert legjobb kalapok, szokatlan olcsó árak!

Szezonkalap szép divat színekben . . . . . darabja kor. 3.—
Égysz könnyű kalap, szép színes patent szalaggal díszítve . . . . . darabja kor. 3.90
Elegáns divat formájú kalap ábra szerint szép széles selyem szalaggal . . . . . darabja kor. 4.50

171 Állami tisztviselők szállítója. 21

Megérkeztek a tavaszi divat újdonságok!

Brunner Béla

divat és kőmunkások üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Förrey-utca sarkán, gróf Nádasdy-palota)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatósabb kalapok, **ingek**, gallérok, kézelők, nyakkendők, keztük, zsebkendők, harisnyák, sétabotok és esőernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi, sport sapkákban és gyermek sapkákban.

Divatujdonosság francia és olasz

illatszer különlegességekben.

Kamerli J. pécsi keztügyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszámlálás.

Vidéki megrendelések azonnal esztől küldünk

A csálai és barackai állami szőlőtelepek igazgatósága Aradon.

Árverési hirdetmény.

A csálai és barackai állami szőlőtelepeken árverés útján eladásra kerülnek:

1. Barackán: 100 mm. Magyar kincs burgonya. 400 mm. rózsaburgonya.

2. Csálán: 400 mm. buza, 200 mm. árpaszalma, 1 drb. hizlalt tehén, 1 drb. hizlalt három éves bika, 4 drb. kiselezteztet igásló, 5 mm. burgonya.

Az árverés Barackán f. é. március hó 30-án d. e. 9 órakor, Csálán f. é. március hó 31-én d. e. 9 órakor tartatik meg.

Alantírt igazgatósághoz az árverést megelőző nap déli 12 óráig írásbeli ajánlat is nyújtható be. Az ajánlathoz az ajánlott összeg 10 %-ka bánatpénzül melléklendő. Elkészve vagy bánatpénz nélkül benyújtott és nem az igazgatósághoz címzett ajánlatok, szintugy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Arad, 1908. évi március hó 13-án.

A csálai és barackai állami szőlőtelepek igazgatósága.

1264

A jegyzői teendőkben teljesen jártas, kifogástalan magaviseletű, lehetőleg

okl. egyén

100 korona havi fizetés és némi mellékjövedelem mellett azonnal alkalmazást nyer alólírott községi jegyző irodájában.

Almás-Kamarás, 1908. évi márc. hó 21.

Schauer Gyula,

1857 jegyző.

Eladó
még nagy mennyiségű
sima
zöld oltvány
Adelmann Károly
szőlőbirtokosnál 1346
Ujszentannán.

Eladó szőlő.
A pankotai Kalvária hegyen
egy 3 holdnál nagyobb

SZŐLŐ,

a mely néhai Burdán János tulajdonát képezte,

szabad kézből eladó.

Értekezni lehet: Dr. Burdán Tivadar ügyvéd, Borosjenő, vagy Halmagján János Temesvár, Timisiana takarékpénztár. 1347

Zálogtárgyak elárverezése.

Közhirre tétetik, hogy az összes, 1908. február hó végeig lejárt tárgyak, melyek a kitűzött határidőig ki nem váltattak,

1908. április hó 8-án d. e. fél 9 órakor
ékszerek, ingók és ruhaneműek

nyilvános árverés útján, egy hatósági kiküldött jelenlétében, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatnak. A mely árverésre a résztvenni szándékozó közönség teljes tisztelettel meghívatik. 1261

Farkas Streicher J.

zálogkölcsonintézet,

Aradon, Lázár Vilmos-utca.

Jäger József

esztergályos

Arad, Deák Ferenc-utca 2. szám.

Mindennemű

esztergályos munkát végez,

javításokat csont és borostyánba elfogad.

Kitűnő eresztő csapok amerikai bőr betéttel, nem parafat

1327

Veszek

urasságoktól használt nyári és téli férfi ruhákat, utazóbundákat, háló, ebédlő és más buterokat

a legmagasabb áron veszek és eladok. Kívánatra vagy levélbeli meghívásra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.
(Izraelita templom épület.)

Kérem a cégre ügyelni!

Élő és művirágok!

Özv. Imre Mihályné és Társa

élő- és művirág kereskedése

Arad, Förrey-utca 5. sz.

(a Dréher sörfőraktárral szembe.)

Ajánlja rendkívül nagy választék

élő és művirág koszoruit.

Továbbá azonnal készít menyasszonyi és alkalmi csokrokat a legszebb kivitelben és a legjutányosabb árk mellett. 487

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtunk tisztelettel

Özv. Imre Mihályné és Társa.

Több mint 25 év óta elismert legelőcsőbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, kőmű, rövidára és fehérnemű üzlete

a „kék golyóhoz“

Arad, József főherceg ut II. szám

(Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak: vásznak, divatszövetek, blous selyem, barchetek, trikó ingek és nadrágok, sapkák, keztük, harisnyák, cipők, gyermek ruhák, női és férfi ingek, nyakkendők, ágyszerítők, paplanok, esőernyők, stb. 518

Legelőcsőbb bevásárlási forrás!

Hirdetmény.

Vagyonbukott Berta Aladár lippai volt fűszerkereskedő csődtömegéhez tartozó és a csődleltár 1—238. és 246—322. tételei alatt felvett, 3248 korona 70 fillérre becsült ingók eladatnak.

Venni szándékozók zárt írásbeli ajánlatukat 1908. évi március hó 31. napjáig alólírott tömeggondnok ügyvédi irodájában adhatják be, ahol is az eladási feltételek is megtekinthetők.

Dr. Missits Constantin,

ügyvéd, tömeggondnok.
Lippán.

1284

161—1908. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1908. évi 717. számú végzése következtében Verner Károly javára, Dema Gusztáv ellen 919 kor. 50 fillér s jár. erejéig 1908. évi január hó 23-án foganatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 750 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 drb. ló, kocsis, szekér, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíró 1908. évi V. 28. számú végzése folytán 919 korona 50 fill. tőkekövetelés, ennek 1907. évi december hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 107 kor. 95 fillérben bírólágg már megállapított költségek erejéig, Nadabon leendő megtartására 1908. évi március hó 27-ik napjának délutáni 1/3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Kisjenőn, 1908. évi március hó 11. napján.

Balassa,

1851

kir. bír. végrehajtó.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a

kiadóhivatal:

József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a

kiadóhivatalban:

József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri belkiatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Családot kereső vagy ocselédnek ajánló apró hirdetés 20 szóig 60 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillérről és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

AKIK

ismeretségi híján

háztartásra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
lapánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
hási- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

AKI

bérbeadni kíván

birokat,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKI

mindesekot vétel vagy bérbevételei csél-
jából keresel;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Aradon,

a József főherceg-uton, a törvény-
széki palotával szemben nagyobb
telek eladó. Tudakozódni lehet
Dr. Momák Döme ügyvéd irodájá-
ban. 1363

Jobb állásu iparos

házaság céljából ismeretséget óhajt
vidéki előkelő iparos, vagy polgári
családból való fess református
leánynyal. Cim „Komoly“ jelige
alatt a kiadóhivatalban. 1325

Kiadó egész emeletből álló

elegáns, kényelmes uri lakás für-
dőszobával, május elsőtől, Szent
László-utca 5. — Ugyanott elegán-
san butorozott kényelmes utcai
szoba kiadó. 1298

Krausz Paulin könyvkereskedé-

sében magyar, francia és német
divatlapok állandó nagy készlete.
Üzleti- és imakönyvek. 100.000 kö-
tetes kölcsönkönyvtár; modern an-
tiquarium. 995

Egy jó forgalmu fűszer üzlet

nagyobb mennyiségű kenyér fo-
gyasztással egybekötve átadó, eset-
leg hasznbérbe kiadó. — Osztás
Gyula Arad, Asztalos Sándor utca
4. sz. 1315

Eladó

egy 4 lángu ebédő gázluszter, egy
nagy dugaszoló gép egy csinos
vaskályha, egy teljesen felszerelt
méhes, méhecskék nélkül ét 2 drb.
ászok boroshordó 50-70 hektoli-
teres, minden a legjobb karban.
Cim a kiadóhivatalban. 1251

Csernovits Péter-utca 16. sz.

sarok szatócsüzlet lakással kiadó.
Egészen új diófa üzleti berendezés
esetleg eladó. 1312

Téglamesteri állást

keres javakorabeli férfi, a ki már
hasonló minőségben, 20 évi gya-
korlattal bír, úgy körkemence,
mint szabad kemencék kezelését
tökéletesen érti akár cserép, akár
téglából. Cim a kiadóban. 1320

Belvárosban,

Kiss Ernő-utca 7/a. h. sz. alatt
levő 4 szoba, előszoba, fürdőszoba,
konyha, mosókonyha, pince, udvar
és gyümölcsös kertből álló, villany-
világítással ellátott, adómentes ház
elköltözés miatt eladó. 1319

Javaszi Blouse Album

igen változatos eredeti francia
blouse mintákkal. Ára 1 kor. 50
fill. Aradon kizárólag **Logusz I.**
és **Fia** könyvkereskedésében kap-
ható. 201

Intelligens

özv. urinónél jó házi koszt kap-
ható. Bővebbet Tökölly-tér 4. sz.,
ajtó 3. 1044

Okleveles zongora tanítónő

elvéllal órákat házban és házon ki-
vül. Gártner Márkusné, Damjanics-
utca 1. 1044

Edelspacher-utca 9.

számu ház jó gyümölcsös kerttel
eladó. 1123

Egy teljesen jó karban levő

ház, melyben van négy szobás uri
lakás, azonkívül négy kis lakás,
évi jövedelme 1700 korona, elköl-
tözés miatt jutányosan eladó a bel-
városban, a Tökölly-tér közelében.
Tudakozódni lehet Prolich István,
Tökölly-tér sarkán levő fűszer üz-
letében. Ugyanott egy egész új
szalon garnitúr eladó. 1223

Üzleti könyvek,

u. m.: strazzák, főkönyvek, stb.
gyári raktára. Ügyvédi nyomtat-
ványok teljes lerakata. Irodai fel-
szerelések legelőnyösebben szerez-
hetők be Kerpel Izsó könyv- és pa-
pírkkereskedésében, Aradon. 212

Motorok

cimű könyv tárgyalja alkatrészeit,
kezelését, üzemzavarok elhárítását
stb. Füzve 3., kötve 4 korona.
Megrendelhető Herczeg Lászlónál,
Budapest, Aradi-utca 70., ajtó 7.

Fábián-utca 9. szám alatt

2 egymásba nyíló csinosan buto-
rozott szobából álló emeleti lakás,
mely főképpen tisztu lakásnak al-
kalmos, május 1-től kiadó. Bő-
vebbet ugyanott a háztulajdonos-
nál. 1344

Eladó

1 új 75 forintos családi varrógép
80 forintért, 1 használt cassa. Bild-
hauer, Orczy-utca. 1343

Kiadó

Kölcsey utca 9 szám alatt külön-
bejáratu butorozott szoba. 1363

Nagylakon

egy csinos ház teljesen berendezett
vendéglővel két gyümölcs fákkal
beültetett telekkel nyári kerthelyi-
séggel halálesett miatt jutányosan
eladó. Bővebbet Fischer Gyula ven-
déglősnél Nagylakon. 1355

Egy irodának alkalmas

utcai és udvari szobából álló lakás
kiadó Hermann-palota I. em. balra
1. ajió. 1359

3 szoba butor

konyhaberendezéssel azonnal eladó.
Forray-utca 3., I. em., ajtó 8. 1360

Zálogüzlet eladás.

Székesfehérvárt, Rokta-
utca 5. sz. alatt levő köl-
csön-zálogüzlet, mely
60.000 korona tőkebe-
fektetést igényel és fő-
könyvi kimutatás sze-
rint 227.000 koronát
forgalmaz, családi kö-
rülmények folytán át-
adó. Az üzlet kisebbre is
redukálható. 1349

Nagyváradai husvéti

הבס 70

BOR

ortodox Rabi Heckscherrel ellátva,
fehér, siller és vörös kapható

Hirschmann Albert

borkereskedőnél 126

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 151.

Üzlet, ház

Aradon, Szabadság-téren

egy emeletes, nagy és jóforgalmu
kávéházzal 140.000 koronáért
jó fizetési feltételek mellett

eladó.

Bővebbet az adás-vételi irodá-
ban. Oberländer Ferenc. Temesvár-
Józsefváros. Kossuth-utca 12. Te-
lefon 745. 1326

Saját termésű kitünő

tisztán kezelt magyarádi

ó és peccsenyeborok

úgy nagyobb mennyiségben, va-
lamint palaczkokban kapható

Winter Adolf

ügyvédnél 555

ARADON,

Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt.

Albert Lajos

épület és butor-asztalos

Petőfi-utca 10. szám.

Elvéllal mindennemű

asztalos munkák, bolti beren-
dezések készítését

a legszebb kivitelben a
leggyorsabban és mérse-
keik árak mellett.

Becses pártfogásért esedezik,
tisztelettel

ALBERT LAJOS.

Josefovits Nővérek

Hasszinger-u. 2.

Ipar- és Népbank-épület.

Értesítjük a vevőközönséget,
hogy Szabadság-téri üzletünket
eladtuk és működésünket ezután
a lakásunkon folytatjuk.

Elvéllalunk ezentul is min-
dennemű, a legkényesebb izlésű

kézimunkák,

u. m.: tűfestést, arany- és
leher hímzés, valamint az e
szakmába vágó legkompil-
káltabb rajzok készítését
és előnyorlatását a legizlé-
sesebb kivitelben az eddig is-
mert pontos, szolid és jutányos
kiszolgálás mellett.

Felvéllalunk egyszersmind nő-
vendékeket mindennemű hímze-
sek kitanítására.

Kérjük a t. közönség további
pártfogását 1352

teljes tisztelettel

Josefovits Nővérek,

Hasszinger-u. 2.

Ipar- és Népbank-épület.